25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6870 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1908 ՇԱԲԱԹ 25 ՐԷՃԷՊ 1326 22 Aout 1908 23me année N. 6870

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Գ.ռ.
» » վեցամսեայ 45 »
Գաւառներու համար տարեկան 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 35 Փր.
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

10 PARAS

ՅԱՆՑԱՆՔԻ ԲԱԺԻՆ

Փոխանցման այս ահագին շրջանին մէջ որ մեծ խրամատ մըն է երէկուան ու այսօրուան մէջ, դէպքերը կը քալեն յաջորդական մղումով մը, հաշիւներ կը կարգադրուին, դիմակներ վար կ'առնուին, խոլութիւններ կը մերկացուին, ստութիւններ կը նշաւակուին, և այդպէս բաւարարութիւն մը (satisfaction) կու գայ մեղմացնել կրուած դառնութիւններ: Կարելի էր երեւակայել որ առաջին թափին մէջ քիչ մը չափազանցութիւններ ալ տեղի ունենային, չափազանցութիւններ որոնք մահացուցիչ ըլլալու հանգամանքը չունենան սակայն: Ու այսօր, ուր բաւական օրեր անցած են, հաշուեյարդարութեան մէջ քիչ մը մեղմութիւն, քիչ մը լրջութիւն ունենալ անհրաժեշտ ու բնական կը գտնենք: Ու եթէ հնար է՝ ալ չպարապինք պզտիկ բաներով: Կեղեւներ կան որ առողջ գոյութիւն մը պարփակած ըլլալու երեւոյթը ունին, այլ սակայն՝ տապարի թեթեւ հարուած մը տուածիդ պէս՝ կը զգաս խուլ ու անոտուց ձայն մը որ հաւաստի նշանակ մըն է ներքին փտութեան: Նոյնն է բարոյական աշխարհին մէջ, նոյնն է բառերու և բացատրութեանց մէջ:

Ու մի՛ կարծէք թէ հանրութիւնը ինքն ալ չունեցաւ իր պակասը, իր յանցանքը: Օրմանեանը կը քննադատենք իբրեւ բռնաբարող հուժկու զօրութիւն մը սահմանադրական սկզբունքներու. ու կը մոռնանք կամ զանց կ'ընենք իրեն գործակից վարչութիւնը: Պատրիարքը իր դիրքովը և ուժովը սարսափ մըն էր Վարչութեան անդամներուն: — Ճիշդ է. իրաւացի չէ՞ ըսել թէ անոր մէջ ըլլար գոնէ անհատ մը՝ չափ դնելու Օրմանեանի սահմանանցող արշաւանքներուն: Դէ՛հ, քիչ մը անձնուրացութիւն, քի՛չ մը արիութիւն: Ո՛չ ամենեւին: Այսպէս Վարչութիւնը ինքն ալ իր ստրկական անկամքութիւնովը, իր խոնարհ ու ստձեռնպատրաստ համակերպութիւնովը՝ իր յանցանքին բաժինը ունի պատրիարքական գործերու առաջնորդութեանը մէջ:

Կը քննադատենք Օրմանեանը որ քարսիրտ կամ անսիրտ մարդու պէս, հանրային սուգի օրերու մէջ իսկ, եկեղեցիի մը տարեդարձին վազեց, պատարագեց, խնկարկուեցաւ, շողոքորթուեցաւ, ախորժ զգաց զոհերու ճենճերէն, կը մոռնանք սակայն որ Թաղային վարչութիւն մըն էր որ հրաւիրակ կ'ըլլար Օրմանեանի ու ասոր ալ ժողովուրդը ինքն էր որ կը վազէր թաղէ թաղ լսելու օրուան Պատրիարքը, ու, քրտնաթաթախ, համբերատար ոգիով, մինչեւ ժամերգութեանց վերջը սպասելէ ետքը, կը քակռտուէր անոր քղանցքին, անոր թաթերը կը լզռտէր: Այսպէս յանցանքի բաժին ունեցան Թաղային վարչութիւնները: Կրնանք ըսել թէ դպրոցական վարչութիւններն ալ զերծ չեն ստգտանքէ՝ շահախնդրական փցուն խնդիրներով, այն պաշտօնէութիւնը որ իբրեւ գաղափարի ներկայացուցիչ՝ վեր ըլլալու էր շաքարի և չոգամի արարողութիւններէն:

Կը քննադատենք Օրմանեանը որ պատրիարքութիւնը լաւագոյն միջոց մը համփսացուց՝ իրեններ շահեցնելու: Ո՛չ մէկ առարկութիւն ասոր: Ու սակայն լրագրութիւնը ինքն ալ տեսակ մը նպաստաւոր օժանդակութիւն էր Օրմանեանի և իրեններուն. լրագրութիւնն էր որ երկու տարի զբաղեցաւ վաղամեռիկ կնոջ մը ներբողներովը, իբրեւ թէ հանրային սուգով մը, սա միակ առաւելութեամբ որ Օրմանեանի քոյրն էր: Ու սակայն հայ կեանքի այն շրջանին մէջ ուր անձնական տենչերէ, չկարծուած տեղերէ ազատութեան գործին մասնակից եղած էին նորահաս աղջիկներ, աղքատիկ կիներ, անտրտունջ կրելով բանտի տառապանքներ, տարագրութեան ու փախուստի բոլոր դառնութիւնները: Ինչ կը կարծէք որ ըրած ըլլար սրբազնաշնորհ տիկինը: Կ'ըսուի թէ օրին մէկը բարեսէր զգացումներով քչիկ մը կերակուր ղրկած էր վարժարանի մը աղքատիկ սաներուն, ու այնուհետեւ ալ ուրիշներու ընել տուած էր այն բանը: Չեմ արհամարհեր. թող աղքատներուն տէրը իրեն վարձահատոյց ըլլայ: Բայց անով զբաղիլ երկու տարի, անոր սուգին ու անուան տարածիչն ըլլալ, իբրեւ եզական տիպարի մը հայ կիներու կամ կանացի սեռին մէջ չգտնուած եզական բանի մը, ահաւասիկ աս է որ անմարսելի կը մնար: Ու բարեբախտաբար այդ օրերուն է որ կանացի հրաշալի տիպարներ ազատական գործունէութեան մէջ նախանձելի կը հանդիսանային: Այսպէս լրագրութիւնն ալ իր յանցանքի բաժինը ունեցաւ. ու յանցանքի բաժին ունեցանք ամէնքս ալ անտարբերութեամբ դէպ ի ազատութեան հանրային գործը, յուսահատութեամբ տկարանալով զօրեղ դիմադրութեան մէջ, քննադատելով, խծբծելով գաղափարի գործը:

Ու հիմա որ երկրին Ազատութիւնը, տարազգի տարրերու եղբայրակցութիւնը կը ծափահարենք մեծագին խանդավառութեամբ, մեր սրտակիցներու, հարազատ գործիչներու ոսկորներուն վրայ ողբերգ, արցունք կը ցանենք, կոչում ընենք ազնիւ զգացումներու և պատրաստուինք երկրին շինութեան, որ լայնածաւալ Հայաստան մըն է, ընդհանուր Հայրենիք մըն է Միջերկրականով թրջուած, Կովկասով սահմանագծուած, Սեւ Ծովով ու Մարմարայով փայփայուած Օսմանեան Դրօշակին ներքեւ:

ՀՐԱՆԴ.

ՄԵԼՔՈՆ ԿԻՒՐՃԵԱՆ (ՀՐԱՆԴ)
ՄՆԱՅՈՒՆ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ ՀԵՏ

Փափաք մը, գուցէ մեղաւոր, կը յորձանէր մէջս, Պոլիս հասնելէս ի վեր, տեսնելու այն մարդը, որ տասներկու տարի բռնաւորեց Իզմիրլեանի աթոռը, և որուն դէմ տասներկու տարի շարունակ շանթեր արձակեցինք արտասահմանի մամուլին մարտկոցներէն, մինչ Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ փառաբանութեանց սուտ և բռնի խնկարկութիւնը կը բարձրանար անոր շուրջը:

Երկու ոստիկան, յուլօրէն փռուած դիմացի տանը շեմքին վրայ՝ տարտամ ու քնոտ նայուածքով մը կը պահպանէին Օրմանեանին տունը, թող չտալու համար որ ամբոխը վրդովէ հանգիստը մարդուն մը, որ տասներկու տարի ամբողջ ազգի մը հանգիստը վրդովեց:

Իր սենեակը տանող սանդուխին վեր ելած ատեն զիս ցնցող յուզումը այդ վայրկենին չկրցայ հասկնալ թէ ինչի՞ արդիւնք էր. բուռն հետաքրքրութեա՞ն, վախի՞ թէ զզուանքի: Կը յիշեմ սակայն թէ առանց մէկ յուզում մըն ալ զգացի, տարի մը առաջ, երբ Գահիրէի կենդանաբանական պարտէզին մէջ՝ ֆելլահ մը զիս առաջնորդեց աւազան մը, ուր երկու կոկորդիլոսներ կը հանգչէին դունչերնին վեր, և զորս առաջին անգամ կը տեսնայի:

Հանգստաւէտ յարդարուած սենեակի մը անկիւնը, գրասեղանի մը առջեւ նստած, գիր կը գրէր Օրմանեան երբ ներս մտայ: Քիչ մը պառաւցեր էր. ու իր նայուածքը, զոր ուղղեց վրաս, խառնակեաց մարդու թոյլ ու մեղկ արտայայտութեամբ կը վառէր: Աւելի կլորցած էր մարմինը, յղփացած ու հարթ հաստատ ծօրպով մը առաշխուած: Ուսերը նեղ կ'իյնային իր ահագին գլուխը բռնելու համար: Կը յուսայի յուզուած ու ջղայնոտած Օրմանեան մը տեսնել զինքը, ամենեւին. երջանիկ կարդինալի մը հանդարտութեամբ բազմած հա՛ն՝ կը պատրաստէր այն հաշիւը, զոր պարտաւոր էր Ազգին ներկայացնել:

—Ներեցէ՛ք, Սրբազան, ըսի թեթեւ խոնարհութեամբ մը, կ'ընդհատեմ ձեր աշխատութիւնը. կարճ տեսակցութիւն մը կրնա՞նք ունենալ:

—Հրամեցէք, նստեցէք:

Ձայնը ճնշուած էր ու աղմկոտ: Եւ զիս կը դիտէր աչքի անհանգիստ պրպտումով մը որ զգացի թէ կ'ուզէր հասկնալ որ թշնամի՞ մը թէ բարեկամ մըն էր որ իրեն կը ներկայանար:

—Թոյլ կու տա՞ք, Սրբազան, որ քանի մը հարցումներ ուղղեմ ձեզ:

—Սիրով պիտի պատասխանեմ ձեր հարցումներուն:

—Օսմ. Սահմանադրութեան հռչակմանը օրերուն ինչո՞ւ զգոյշ և ձեռնպահ դիրք մը բռնեցիք, և պաղ կերպով վերաբերուեցաք ընդհանուր խանդավառութեան հանդէպ:

—Պարտաւոր էի այդ դիրքը բռնել, թէեւ ոչ զգուշութեան, ոչ ալ ձեռնպահութեան խնդիր կար. ուրբաթ օրը Սահմանադրութիւնը չէր որ հրապարակուեցաւ, այլ Երեսփ. ժողով գումարելու Իրատէն երեւցաւ լրագրաց մէջ. ո՛չ միայն ես, հապա դեռ ամէն մարդ վարանոտ ու կասկածոտ էր. կիրակի օրը, տակաւին յայտնի չէր ընդհանուր ներման պարագան: Երկուշաբթի, ըստ սովորութեան, չիջայ Պատրիարքարան: Իբրեւ Պատրիարք, յարմար չէի դատեր արտասովոր փութկոտութիւն մը ցոյց տալ և շեղում ընել սովորութիւններէս: Դիրքիս վայել չէր ամբոխին առջեւ իյնալ ու անոր հետ խանդավառուիլ: Սակայն, երբ ա՛լ համոզուեցայ թէ Սահմանադրութիւնը հաստատուած է Թուրքիոյ մէջ, ես ինքս Խառն Ժողովը ի նիստ հրաւիրեցի՝ կարգադրութիւններ ընելու ազատութիւնը պաշտօնապէս տօնելու համար:

«Ու կրնաք վստահ ըլլալ որ եթէ կար մէկը որ ամէնէն աւելի անհամբերութեամբ կը սպասէր Սահմանադրական Օրէնքին հաստատման, այն ալ ես էի:

—Ինչի՞ կը վերագրէք ուրեմն այն ատելութեան ցոյցը որ ձեզի դէմ պոռթկաց՝ Սահմանադրութեան հռչակման երկրորդ օրն իսկ:

Նախկին Պատրիարքը ժպտեցաւ խորհրդաւոր քմծիծաղով մը և ակնոցը, զոր քթին վրայ մնացած էր, վար առաւ ու մէկ կողմ դրաւ:

—Ասիկա, ըսաւ, ժամանակին ու պայմաններուն արդիւնքն էր. փոթորիկները ինչպէս կը ծագին. հակառակ հովերու հոսանքներու իրարու բախելէն. հին դրութեան և նոր դրութեան հակընդդէմ հոսանքները իրարու զարնուեցան, ատոնց մէջտեղը ես կը գտնուէի, բնականաբար չպիտի կրնայի այդ բախման տոկալ, և ինկայ: Ժամանակին բերմունքն էր, այսպէս պէտք էր ըլլալ ու եղաւ: Նոր րէժիմի մը հետ նոր մարդիկներ երեւան կուգան. ես հինին կը պատկանէի, ուրեմն իմ հեռացումս անհրաժեշտ էր:

—Ձեր տասներկու տարուան պատրիարքութիւնը աղիտալի կը նկատուի ազգին կենսական շահերուն համար: Ինչո՞ւ չպաշտպանեցիք այդ շահերը:

—Խիղճս կատարելապէս հանգիստ է, և ես այն հաւատքը ունիմ թէ ինծի յանձնուած բարձր պաշտօնը լիապէս և հաւատարմօրէն վարած եմ: Ազգին ամէնէն փոթորկալի վիճակին մէջ զիս Պատրիարք կարգեցին: Փոթորիկի ատեն նաւապետ մը ո՛չ հովերը կրնայ կեցնել, ո՛չ ալիքներուն կատաղութիւնը հանդարտեցնել, իր ջանքը կ'ըլլայ այդ փոթորկին մէջէն նաւը անցընել և նաւահանգիստ հասցնել. հա՛, երբեմն կը պատահի որ մէկ կայմ մը կը կոտրի կամ առագաստ մը կը պատռի. բայց ատոնք հոգ չեն, եթէ նաւուն ամբողջութիւնը չի վնասուիր: Ես այս տեսակ նաւու մը նաւապետն էի. բոլոր ջանքս թափեցի որ նաւը ողջամբ նաւահանգիստ հասցնեմ. ու ասիկա ըրի, այս մասին խիղճս հանգիստ է:

«Ազգային Սահմանադրութիւնը, հակառակ Արթին և Ասլանեան փաշաներու՝ անոր ոգւոյն և ամբողջութեանը վնասելու ձգտումներուն, ձգձգումներով բաներով, այսօր վաղը ըսելով, յաջողեցայ անվթար պահել. ասիկա դիւրին բան չէր: Ասանկ վտանգաւոր և փափուկ ժամանակաշրջանի մը մէջ դիւրին բան չէր անեղծ պահել Սահմանադրութիւնը:

—Քանի որ պատրիարքական պաշտօնը այդքան դժուար էր, թող հրաժարէիք, ինչպէս Ազգը կը փափաքէր և կը պահանջէր որ ընէիք. ինչո՞ւ չհրաժարեցաք և ձեր աթոռին կառչած մնացիք:

—Որովհետեւ նախ ես կը հաւատայի թէ կրնամ այդ պաշտօնը կատարել ձեռնհասութեամբ վարել, ինծի յանձնուած աւանդը անեղծ պահել. այո՛, իրաւ է, զանազան կողմերէ կը պահանջուէր որ ես հրաժարէի, պատրիարքական աթոռը թափուր մնար, Պատրիարքարանը փակուէր, և ազգային կատարեալ անիշխանութիւն տիրէր. ասիկա տեսակ մը օգտակար դրութիւն կը դատուէր ոմանց կողմէ. ես ատոր համակարծիք չէի: Ընդհակառակը կը հաւատայի թէ ասանկ փոթ պայմաններու մէջ դէշ աղէկ, իյնալով ելլելով գործը առաջ տանիլ՝ սպասելով լաւագոյն ժամանակներու, ամէնէն աղէկ դրութիւնն էր:

—Ինչո՞ւ զեղծ ու վարկոց պաշտօնեաներու բոյն մը դարձուցիք Պատրիարքարանը:

—Սխալ ենթադրութիւն մըն է աս. Պատրիարքարանի հիմակուան պաշտօնէութիւնը կար, երբ ես Պատրիարք եղայ:

—Տէր-Ներսէսեանը դուք չբերի՞ք:

—Բոլորովին ես չբերի զանիկա. արդէն Քաղաքական Ժողովի անդամ էր ու Քաղաքական Ժողովը առաջարկեց քարտուղարութիւնը անոր յանձնել. ես ալ հաւանեցայ:

—Անոր զեղծումներուն ինչո՞ւ աչք գոցեցիք:

—Աչք չգոցեցի. երբ տեսայ որ իր կաշառակերութեան չափն ու սահմանը անցաւ՝ հեռացուցի զինքը:

«Գալով ուրիշ պաշտօնեաներու, կ'ընդունիմ որ Զօհրեան զեղծարար մը և կաշառակեր մըն է, և արժանի է իր կրած պատժին. բայց Մելիքեանը կարծուածին պէս դէշ մարդ մը չէ:

—Մէկ քանի անգամ հրաժարական տուիք, ինչո՞ւ չպնդեցիք:

—Որովհետեւ ամէն անգամ հրաժարական ներկայացնելուս՝ մէյ մէկ քիչ գոհացում կը ստանայի ըրած պահանջներուս. ձեռք բերած քիչս՝ մեծ շահ կը սեպէի ասանկ սարսափելի ժամանակի մը մէջ: Եւ երբեք, ինչպէս ըսի, ազգին համար շահաւէտ չէի դատեր անիշխանութեան տիրապետումը:

—Պոլսոյ լրագրաց խմբագիրներէն շատերը ինծի ըսին թէ Պատրիարքը ճնշում կը բանեցնէր իրենց վրայ, ու ձեր ու վարչութեան դէմ չէին գրեր, ձեր վրէժէն վախնալով:

—Ասիկա զուտ զրպարտութիւն է. ընդհակառակը միշտ սիրալիր ու ներողամիտ կերպով վարուած եմ հայ խմբագիրներու հետ, բնաւ ճնշում չեմ բանեցուցած իրենց վրայ, ու երբեք ո և է լրագիր խափանել չեմ տուած: Ամէնափոքր պատճառներով լրագիր կը գոցուէր. օրինակի համար, վերջին անգամ Բիւզանդիոնը գոցուեցաւ որովհետեւ «ոսով» բառին առաջին «ո» գիրը բերս դառնալով՝ եղած էր «ոսով»: Մինակ կը յորդորէի զիրենք որ չափազանցութիւններու չմղուին և անհարկի յարձակումներ չընեն:

—Վերջին անգամ ինչո՞ւ ձեզ սակեց քաշկռտել Պատրիարքարանի սրահին:

Նախկին Պատրիարքը ձեռքերը բացաւ, վարի շրթունքը դուրս երկնցուց, ունքերը լարեց, «չեմ գիտեր»ի միմիկան խաղալով ինծի:

Ու յետոյ, հանդարտօրէն, պատմեց թէ ի՛նչպէս եկած առած էին զինքը սրիկաններու միջոցաւ, ի՛նչպէս տարուած էր Պատրիարքարան և ի՛նչպէս յաջողած էր պրծիլ՝ Երիտասարդ-Թուրքերու միջամտութեամբը:

—Հաշիւներնիդ պատրա՞ստ է, Սրբազան:

—Կը պատրաստեմ կոր. ահա՛, ըսաւ, իր առջեւ բացուած տետրակ մը ցոյց տալով, ուր թուանշաններ կ'երեւային, ու ակնոցը քիթը անցընելով նորէն:

—Ձեր հաշիւները հաստատող pièces justificativesներ կա՞ն:

—Բոլորն ալ կէտ առ կէտ, տասներկու տարուանը: Երկու օրէն ամէն բան պատրաստ է:

—30,000 ոսկիի պատմութիւնը ճի՞շդ է:

—Բէ՛հ, մը ըրաւ Օրմանեան՝ թեւքերը մինչեւ քթին բերնին ցայտեցնելով. ասիկա առասպել մըն է լոկ. պատրաստ եօթը հարիւր ոսկի կայ, զոր պիտի փոխանցեմ Տեղապահին անուանը, այսօր իսկ ստացած եմ պաշտօնական նամակին համաձայն, զոր Բարթող էֆ. Թէլեան բերաւ:

—Ձեր կենցաղի մասին զանազան զրոյցներ կան, Սրբազան, կերուխումներ կը սարքէք և կիներու հետ ժամանակ կ'անցընէք եղեր, առո՞ղջ է:

Հարցումիս ամօթխածութեանը տակ, այս տարօրինակ մարդուն դիմագծութիւնը կծկուեցաւ պահ մը, բայց ան չտեւեց. իր բնական խաղաղութիւնը գտաւ, ու ասանկ քմծիծաղ դառնալով, ու շեշտով մը զոր անկեղծ ու անվրդով գտայ.

—Ես ալ մարդ եմ, ըսաւ, ես ալ իմ մարդկային պէտքերս ունիմ. քովէս երբոր կին մը անցնի՝ երեսս անդին չեմ դարձներ... մե՞ղք է... հէ՞...

—Ասա՛նկ է, մրմռացի, տխրերան ու ա՛լ յուսահատած այս շնական անկեղծութեան առջեւ, որ արհամարհանքի մը պէս կը նետուէր հայկական խնկարկոյր սրբակրօնութեան երեսին՝ Հայ Եկեղեցիին իշխաններէն մէկուն բերնովը:

Սրտանեղած՝ տեղիս ելայ:

Բոլոր անկումի դահավէժին վրայ գտնուող մարդոց պէս, որ ճիւղերէ իսկ կ'օգտուին՝ անոնց կառչելու և փրկուելու համար, այս մարդը իմ մէջս պաշտպան մը տեսնելու յիմարութիւնը ունեցաւ.

—Չեմ ուզեր որ, ըսաւ, հիմակուընէ իսկ պաշտպանողականս ընէք. ժամանակի գործ է ասիկա... առայժմ լուռ մնացէք:

Ներողութի՛ւն, Սրբազան, եթէ հիմա լուռ չեմ մնար ու ձեր պաշտպանողականը չեմ բանահիւսեր:

ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՐՈՒԱԳԻՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ա. ՆՊԱՏԱԿ

1. Հայ Ուսուցչական Միութիւն մը կը հիմնուի Կ. Պոլսոյ մէջ 1908 տարւոյ օգոստոս 2ին:

2. Ուսուցչական Միութեան նպատակն է.

Ա.— Ամրապնդել Թուրքիոյ Հայ ուսուցչաց մէջ համերաշխութեան ոգին, վառ պահել անոնց հետաքրքրութիւնը դէպի իրենց գործը, մշակել անոնց մանկավարժական գիտակցութիւնը:

Բ. Վարժարանի և ընտանիքի միջոցաւ՝ մանուկներու Առողջութեան և Նախակրթութեան նուիրուած ձեռնարկներ (Նորածիններու դարմանատուն, աղքատիկ աղոց ճաշ, օգափոխութեան գաղութ, դպրոցական փոխադարձ օգնութիւն (mutualité scolaire), դպրոցական

"Արեւելք„ի Թերթօնը —12—

ԹԷՈՏՕՐ ՔԱՀԻՒ

ՍԷՐ ԵՒ ՈՃԻՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ե.

ՖԷՐՆԱՆՏ ՏԸ ՀՕՄՕՆ

Ֆէրնանտ դիտելով կոմսին հեռացումը, մտովի կը հարցնէր թէ ինչո՛ւ համար այդ ընդունելութիւնը կը գտնէր, երբ իր քուզէնը դիմաւորելու կ'երթար, մինչ այնքան երջանիկ էր այդ յանկարծ վերադարձին վրայ. յետոյ յամրաբար առաջ քշեց ձին, տխուր մտածումներու մէջ խորասոյզ: Համեստ տան մը առջեւէն անցած միջոցին, որ կարմիր աղիւսներով ծածկուած էր և Շամբինեօլ գիւղին ծայրը կը գտնուէր, մանկամարդ աղջիկը լսեց որ զինքը կը կանչէին.

— Օրիո՛րդ, օրիո՛րդ մայրիկ:

Չորս տարու աղջիկ մը, որ բոլոր ուժովը կը վազէր, Ֆէրնանտի մօտեցաւ: Մանկամարդ աղջիկը կեցուց ձին, ըսելով.

— Ի՞նչ, դո՞ւն ես, Միէթ: Շո՛ւտ տուն դարձի՛ր և սա ատեն մի՛ պտըտիր ճամբուն վրայ... Հարրուկով անցա՞ւ:

Փոքր աղջիկը սուտ հազաց, կատակերգական ձեւեր առնելով, և աս պատասխանը տուաւ.

— Շատ ուժով չես հազար:

Ֆէրնանտ իր հետեւորդ ծառային նշան ըրաւ որ ձին բռնէ, ու ինք վար իջաւ՝ փոքրաւոր աղջիկը ողջագուրելու համար: Միէթի մայրը անծանօթ էր: Մօլային հետեւակազօրքի երիտասարդ սպայ մը, հարիւրապետ Մօրիան, փոքր աղջիկը յանձնած էր մայր Շարլի: Շամբինեօլէն պառաւ կին մըն էր ան և սպային սնուցիչ եղած էր ատենօք: Իբր ազնիւ կին՝ մայր Շարլ անձնուիրութեամբ կը խնամէր Միէթը և բացարձակ լռութիւն կը պահէր անոր ինքնութեան վրայ: Ֆէրնանտ, որ մայր Շարլը կը ճանչնար, ընդհակառակ Միէթի մեծ բարեկամուհին եղած էր և անոր կողմէ կը յորջորջուէր. «Օրիորդ մայրիկ»: Յաճախ Միէթ դղեակը կը մնար:

— Եկէ՛ք տեսէք, մեծ պուպրիկ մը ունիմ, ըսաւ Միէթ:

Ֆէրնանտ, որ Հէրմանի ըրած ընդունելութենէն յետոյ տխրութեան մատնուած էր, ինքզինքը երջանիկ համարեց, վիշտը փարատելու միջոց մը գտած ըլլալուն համար: Միէթի հետեւեցաւ և զարմանքով տեսաւ որ Տիկին Շարլի կ'ընկերակցէր օտարական մը, զոր չճանչցաւ սկզբունքն: Ներողութիւն խնդրելով ուզեց բաժնուիլ իսկոյն:

—Օրիորդ, զիս չէ՞ք ճանչնար միթէ, հարցուց օտարականը, ոտքի ելլելով և յարգալից բարեւ մը տալով:

—Ա՜հ, դո՞ւք էք հարիւրապետ... Ձեզ չճանչցայ, լոյսին դէմ ըլլալնուդ... Դէմքերնիդ աղէկ չէի տեսներ: Միէթ աղուոր և նոր պուպրիկի մը վրայ կը խօսէր: Մտքէս անցնելու էր որ հոս ըլլալու էիք:

Հարիւրապետ Մօրիան քանի մը ամիսէ ի վեր յաճախակի կ'այցելէր Շամբինեօլ: Շատ սիրալիր վարմունք մը ունէր Միէթի նկատմամբ. թէեւ մայր Շարլ կը պնդէր որ փոքրիկին կնքահայրն էր ան, սակայն տեղացիները տարբեր ազգականութիւն մը կը վերագրէին անոր: Մայր Շարլի տուած այցելութիւններէն մէկուն մէջ հարիւրապետը Ֆէրնանտի հանդիպած էր, և երկուքին միջեւ համակրութիւն մը առաջ եկած էր: Քանիցս իրար տեսած էին: Մօրիան շատ ճամբորդած էր. իր բազմաթիւ յիշատակները և յանկուցիչ խօսակցութիւնը կը շահագրգռէին Ֆէրնանտը: Միէթ, որ երկուքին կողմէ ալ կը սիրուէր, ա՛լ աւելի շեշտեց Ֆէրնանտի և Մօրիանի բարեկամութիւնը, մանաւանդ որ հարիւրապետը Սէն-Բէր վարժարանին մէջ Հէրմանի դասընկերը եղած էր:

— Օրիո՛րդ, ինքզինքս մեծապէս բարեբախտ կը համարեմ՝ ձեզի հանդիպելուս համար: Մտադիր էի դղեակ երթալ, պարոն Դուքը և ձեզ տեսնելու համար: Սակայն բացարձակ և քիչ մըն ալ յեղակարծ հրաման մը առայ... Հինգ օրէն նաւ պիտի նստիմ:

— Երկա՞ր ատեն բացակայ պիտի մնաք:

— Չեմ գիտեր շիտակը... Այդ բաները երբեք չենք կրնար գիտնալ նախապէս:

— Ո՞ր երկիրը կ'երթաք:

— Թօնկէն: Պաշտօն մը յանձնուած է ինծի, զոր անպայման պիտի կատարեմ. հազիւ ատեն ունիմ Բարիզ դառնալու և հարկ եղած հրամանները ստանալու... Մեր արհեստը դժնդակ կը դառնայ երբեմն, յարեց հարիւրապետը տխուր ձայնով մը... Շատ մը շարժառիթներ կան, որոնք կը հարկադրեն զիս հոս մնալու:

Մօրիան այդ միջոցին Միէթի երեսը նայեցաւ, որ Ֆէրնանտի ձեռքէն բռնած էր:

— Կրնաք հանգստօրէն ճամբայ ելլել. Տիկին Շարլ և ես պիտի հսկենք ձեր փոքրիկ Միէթին վրայ, պատասխանեց Ֆէրնանտ:

— Շատ ազնիւ էք, օրիորդ. ինքզինքս երջանիկ կը զգամ որ իմ սանուհիս կը շահագրգռուիք... Բայց եթէ չար բախտէն՝ չկարենամ վերադառնալ...

— Ինչո՞ւ չվերադառնաք:

— Այնպիսի երկիր մը կ'երթամ, ուր մարդ շատ շուտ կը մեռնի: Տենդը և գնդակները աջ ու ձախ կը հարուածեն: Մարդ չի գիտեր թէ որչափ պիտի մնայ յաջորդ օրը... Ատ է որ քիչ մը սարսափ կ'ազդէ ինծի... ո՛չ թէ իմ կեանքիս, այլ Միէթի համար... Իր միակ նեցուկն եմ. ինչ պիտի ըլլայ առանց ինծի:

Մօրիանի ձայնը հեղձնեղձ կ'այլայլէր:

— Ինչ տեղը կայ ասանկ բաներ մտքէ անցնելու, գոչեց մայր Շարլ: Ձեր առողջութիւնը ունեցող մարդ մը մահուան վրայ կը խորհի՞ միթէ: Նէ՛ Եթէ ես այդպէս խորհիմ, ինչ որ է, քանի որ պառաւ եմ: Թողունք որ մտքէս չանցնիր այդ բանը: Մահը ուզած ատենը կուգայ: Չարժեր ատոր համար իրար անցնիլ:

Պահ մը լռութիւն տիրեց, տեսակ մը նեղացուցիչ լռութիւն, հարիւրապետին խանդաղատանքը պատճառաւ: Յետոյ, իր յուզումէն սթափած, Մօրիան ոտքի ելաւ և Ֆէրնանտի մօտեցաւ յարգալից կերպով, մինչ մայր Շարլ կը զբաղէր Միէթով:

— Օրիորդ, դուք ազնիւ հոգի մը, վստահելի և անձնուէր սիրտ մը և ձեր տարիքէն վեր խոհեմ միտք մը ունիք, ըսաւ Մօրիան մեղմաձայն... Թոյլ տուէք որ գաղտնիք մը հաղորդեմ ձեզի... Միէթ իմ սանուհիս չէ, այլ իմ աղջիկս... Առայժմ չեմ կրնար աւելին ըսել... Սիրտս կը ճմլուի, խորհելով որ աղջիկս պիտի բաժնեմ, հեռաւոր երկիրներ երթալու համար: Բարիզի մէջ ունեցած բարեկամներէս մէկուն տեղակալ Ֆէրարի պիտի յանձնարարեմ հսկել Միէթի և մայր Շարլի վրայ՝ իմ բացակայութեանս միջոցին... Շատ ազնիւ ու անձնուէր երիտասարդ մըն է... Բայց դուք կին ըլլալնուդ, աւելի լաւ կը հասկնաք այդ բաները... Մարդ գիտէ՞ ըլլալիքը... Կեանքը վտանգներով լեցուն է միշտ:

— Ինչո՞ւ համար այդքան մտահոգութեան կը մատնուիք, հարցուց Ֆէրնանտ: Առաջին ճամբորդութիւնը չէ որ կ'ընէք: Սակայն երջանիկ պիտի դառնաք, և Միէթը մեծցած պիտի գտնէք...

— Այո՛, կը յուսամ որ այդ ըլլայ, բայց այս անգամ սեւ գաղափարներով տոգորուած եմ, զորս չեմ կրնար վանել մտքէս: Օրիորդ, դուք որ երջանիկ էք և կեանքը կը ժպտի ձեզ, կը խոստանա՞ք երբեմն գալ և զայն տեսնել, բոլորովին լքուած չզգալու համար զայն՝ դժբախտութեան պարագային... եթէ չվերադառնամ, յարեց Մօրիան տխուր ձայնով մը:

(Շարունակելի)

մատենադարան, դպրոցական հրահանգիչ շրջագայութիւններ, լուսարձակման հրակոյթիւն, ելն.) հիմնել կամ հիմնել տալ, և արդէն գոյութիւն ունեցող նոյն տեսակ ձեռնարկներուն օժանդակել և ոյժ տալ։ Ի հարկին պաշտպանել մանուկներու անախտուած կամ բռնաբարուած իրաւունքը։

Գ. Ոչ-դպրոցական պատանիներու, ինչպէս նաև չափահասներու ֆիզիքական, իմացական և բարոյական զարգացման ձեռնարկներ (ընթերցարանք, բանախօսութիւններ, դասախօսութիւններ, հրահանգիչ զբօսանքներ և սբօրդներ, ժողովրդական մատենադարան, ելն.) հիմնել կամ հիմնել տալ, և արդէն գոյութիւն ունեցող նոյն տեսակ ձեռնարկներուն օժանդակել և ոյժ տալ։

Դ. Համերաշխութեան սկզբունքով, հետամուտ ըլլալ հետզհետէ բարւոքելու ուսուցիչներու նիւթական վիճակը, և իհարկէ պաշտպանելու անոնց շահերը, առանց դիմելու բռնական միջոցներու։

Ե. Պահել փոխադարձ օգնութեան սնտուկ մը։

3. Այս նպատակին հասնելու համար Միութիւնը ի գործ կը դնէ հետևեալ միջոցները.—

Ա. Կը հիմնէ Մանկավարժական Թերթ մը։

Բ. Կը հրատարակէ տետրակներ մանկավարժական խնդրոց վրայ՝ ուսուցիչներու և ծնողքներու համար։

Գ. Կը հրատարակէ դասագրքեր՝ պատրաստուած նորագոյն դրութեանց եղանակաւ և կրթիչ մանկավարժութեան սկզբանց համաձայն։

Դ. Կը բանայ մանկավարժական դասարան։

Ե. Կը հիմնէ մանկավարժական թանգարան և մատենադարան։

Զ. Հոգաբարձու դասատուներ կը զրկէ չքաւոր գործիներ, որոնք կը սարքեն վարժապետական ժողովներ, կ'ընեն թելադրութիւններ տեղական վարժարանաց բարւոք կազմակերպութեան համար, և կը կատարեն օրինակելի դասախօսութիւններ տեղացի ուսուցչաց ներկայութեան։

Է. Ամէն թաղի մէջ կը կազմէ կամ կազմել կու տայ չքաւորաց սանուց և սանուհեաց ակումբներ։

Ը. Առանց խտրութեան կուսակցութեան, առաջարկներ ու խորհուրդներ կը ներկայացնէ պատկան պաշտօնական մարմնոց ի նկատառումն։

Բ. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

4. Առանց դաւանանքի խտրութեան Ուսուցչական Միութեան անդամ կ'ընդունուի ամէն հայ ուսուցիչ կամ ուսուցչուհի որ ունի ուսուցչական վկայական կամ բարւոք ծառայութեան վկայագիր և կը յօժարի վճարել 15 ղրուշ մուտք վճարել Միութեան Սնտուկին. նոյնպէս գոնէ 20 տարեկան ամէն հայ որ առանց ուսուցիչ ըլլալու կը հետաքրքրուի կրթական հարցերով և կը վճարէ Միութեան Սնտուկին տարեկան առնուազն 30 ղրուշ։ Ուսուցչական Միութեան պատուոյ անդամ կը նկատուին այն անձերը որոնք առանց ուսուցչական ասպարէզին պատկանելու, կտակով, միանուագ կամ պարբերական վճարումով դրամական կամ այլ կարևոր նուիրատուութիւններ կ'ընեն ի նպաստ Միութեան, և կամ կրթական գնահատելի ծառայութիւններ մատուցած են։

6. Միութիւնը կը բաժնուի զանազան Շրջանակներու Պոլսոյ մէջ, իսկ գաւառաց մէջ, ամէն մի գաւառագլուխ կը նկատուի մէկ Շրջանակ։

7. Երբ գաւառի մը մէջ Շրջանակ մը կազմուի, նոյն Շրջանակին կազմանէ կազմութիւնը պէտք է տեղեկագրուի Կեդրոնին, որպէս զի Կեդրոնը հարկ եղած արձանագրութիւնը կատարելով յարաբերութիւն հաստատէ անոր հետ։

8. Իւրաքանչիւր Շրջանակ առանձին գոյութեան իրաւունք կը ստանայ, երբ իր մէջ պարունակէ առ նուազն տասը անդամ։

9. Ամէն Շրջանակ ինքն իր մէջ կը կազմակերպուի և կը վարէ տեղւոյն գործերը Միութեան կանոնագրին համաձայն։

10. Իւրաքանչիւր շրջանակ տասը անդամի տեղ մէկ պատուիրակ կ'ընտրէ Ընդհ. Ժողովին համար։

11. Պոլսոյ և գաւառի պատուիրակները կը կազմեն Կեդրոնական Ընդհ. Ժողովը, որուն կեդրոնատեղին կ'ըլլայ Պոլիս։

12. Ընդհ. Ժողովը իր մէջէն կ'ընտրէ 12 անձ որոնք աշխատանքի բաժանման սկզբունքով՝ կը ստանձնեն Միութեան գործոց վարչութիւնը։ Կ'ընտրէ նաև նախաքննիչ դիւան մը երեք անձէ բաղկացեալ։

13. Վարչական Ժողովին իրաւասութեան կը պատկանին՝

Ա. Վարել միութեան գործերն ու հաշիւները։

Բ. Ընտրել Ընդհ. Ժողովին մէջ ուսումնասիրելի հարցեր։

Գ. Թոշակաւոր պաշտօնէից վարձքը սահմանել։

14. Ընդհ. Ժողովին 1/3 մասը երկու տարին մէկ անգամ կը փոխուի վիճակաւ։

15. Վարչական Ժողովին 1/6 մասը ամէն տարի նոյնպէս կը փոխուի վիճակաւ։

16. Գաւառական վեց շրջանակներ ազատ են իրենց մէջ կազմելու գաւառական Ընդհ. Ժողով մը, որուն մէջ ամէն մի շրջանակ կը զրկէ երկու պատուիրակ։

17. Գաւառական Ընդհ. Ժողովը իր մէջէն կ'ընտրէ նոյն գաւառի վարչական ժողովը։

18. Գաւառական Ընդհ. և Վարչական ժողովները պարբերաբար կը նորոգուին 14 և 15րդ յօդուածներու տրամադրութեան համեմատ։

Գ. ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ.— ԼՈՒԾՈՒՄ

19.—Միութեան այն անդամը որ կը փափաքի բարեփոխութիւն մը մտցնել կանոնագրութեան մէջ, պէտք է իր առաջարկը մատուցանէ առ Վարչ. Ժողովն, Ընդհ. Ժողովոյ գումարումէն գոնէ երկու ամիս առաջ։

20.—Երբ միութիւնը լուծուի, իր դրամը և գոյքերը կը յանձնուին Ազգ. Կեդր. Վարչութեան։

Հայ Ուսուցչական Միութեան
կանոնագրութեան ուրուագիծ
պատրաստող մասնախումբ

7 Օգոստոս 1908, Կ. Պոլիս

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ
‘‘ՍԷՐՎԷԹԸ ՖԻՒՆՈՒՆ,,Ի

(ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՈՒՐԲԱԹԻ ԳԻՇԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԱՆՑԱՒ)

Սայիտ փաշայի՝ Խալղըզեա Թէվֆիգ պէյի Իգտամին մէջ հրատարակած նամակին պատասխանը անցեալ օր հրատարակեցինք Սապահէն առնելով։ Սայիտ փաշա իր խոստման համաձայն այսօր կրկին Սապահի միջոցաւ Սէրվէթը Ֆիւնունի պատասխանելու, այս առթիւ գրած կարևոր բաց նամակը կ'ամփոփենք ի ստորև.

«Սէրվէթը Ֆիւնուն կ'ըսէ թէ՝ քանի որ պատմութիւնը վերջին 12 օրուան եղելութեանց արարքներու մասին իր արդարադատ վճիռը պիտի տայ, ինք միւս գործերս պիտի քննադատէ։ Բայց ես այժմէն պատասխանեմ իր թելադրել ուզած կարծիքին. ես այսօր վստահ եմ որ ընդհանուր պատմութիւնը պիտի արձանագրէ Ազգին չենթադրուած մատուցած ծառայութիւններս, որովհետև ինծի ոխակալութեան ոգի կրող անձեր՝ դէպքերը այլափոխելով անոնցմէ բաներ գրելու ալ ըլլան իսկ, և կամ անկողմնակալ անձինք առանց գիտնալու այդ անձերուն ոխակալութեամբ ներշնչուած ըլլան, սոսկ պատմագէտներ չեն կրնար աղաւաղել այդ կարգի պարագաները։

«Սէրվէթը Ֆիւնուն կ'ըսէ թէ Սահմանադրութեան Օրէնքի մասին փոփոխել առաջարկ մը տալու համար ուրբաթ գիշերը մինչև ժամը 6½ին գումարուած ժողովին միջոցին՝ իմ այդ Օրէնքին կողմնակից ըլլալս տարակուսելի դարձեր է։ Բայց իրականութիւնը սոսկ բոլորովին հակառակն է։ Նախաքննական փոփոխման յաջորդ հինգշաբթի օրը առաւօտուն երբ Կայս. Պալատ կանչուեցայ, նախորդ պատերազմական Նախարար Ռըզա Բաշա և Թոփհանէի վերատեսուչ Զէքի, Սպայակոյտի պետ Շաքիր փաշաներն ալ հոն գտնուելով, ինծի հրաման տրուեցաւ որ անոնց հետ խորհրդակցիմ։ Ես ալ ամբողջ Նախարարաց ժողովին գումարման մասնակցիլը պէտք տեսնելով, երկու երեք ժամէն հոգը միւս Նախարարներն ալ եկան։ Մինչև կէս գիշեր խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան և ժամանակին մեծ մասն ալ թուղթեր կարդալով անցաւ, որովհետև թէ՛ եղած առաջարկներու և թէ՛ այդ դատաստանութեանց վրայ հարկերէ անկի թուղթեր կարդացուեցան։ Կարգը երբ խորհրդակցութիւններու եկաւ, թէև կրնար չ'ըսել բան բաւել անցեալը քննադատելու և թուղթերուն պարունակութիւնը քննելու համար, բայց ես մտածեցի թէ քո՛ւն խնդրէն դուրս տեղի ունենալիք վիճաբանութիւնները կրնան նոյն իսկ անհրաժեշտ արդիւնքներ յառաջ բերել։ Հետևաբար խորհրդակցութիւնները սահմանափակեցի, և մի՛ միայն Սահմանադրութեան Օրէնքը վերստին հռչակելու պէտքը որոշելու և բաց այնմ կարծիք յայտնելու պարագաները նկատի առի։ Սէրվէթը Ֆիւնունի ակնարկած ընթացքն ու պարագաները առանց ըլլալու են։ Խորհրդակցութիւնները կատարուելէ և տեղեկագիրն ալ խմբագրուելէ վերջ ուշադրութեան արժանի դէպք մը պատահելուն, սոսկ յիշողութիւնը անպէտ չեմ տեսներ։ Տեղեկագիրը առնող Իզզէթ փաշան վերադառնալով, միւս Նախարարներուն բարձրագոյն բարեկամներուն արժանաւորը և մեկնելու առաջ, իմ գնացած ժամս հրամայող Իրատէն հաղորդեց ինծ։ Բիչ մը առեն մնացի ու սպասեցի, բայց քանի որ իմացայ թէ Իզզէթ փաշա Կայսեր ներկայութեան կը գտնուի, կանչել տալ զայն, և յայտնելով հաղորդեմ թէ ես սպասելու ո և է պէտք չեմ տեսներ, յայտարարեցի թէ՝ տանս մէջ կը սպասեմ Սահմանադրութիւնը վերահաստատող Իրատէին, եւ թէ՝ եթէ ֆիչ մըն ալ ուշանալու ըլլայ, ես պիտի հրաժարիմ, եւ պէտք է որ այս հրաժարումս յայտնի ըլլայ Կայսեր։ Տուն վերադառնալէս քիչ ետք Կայսր. Իրատէն հասաւ, հրապարակութիւնը չորրորդ օրուան ընթացքին համար առաւօտուն արշալոյսին առաջ թերթերուն հաղորդեցի, և գաւառներուն ալ անմիջապէս հարկ եղած ծանուցումները կատարելու պէտքը ներքին գործոց նախարարութեան հաղորդեցի։ Արդեօք ա՞յս է իմ կասկածելի ընթացքս։

«Սէրվէթը Ֆիւնուն կ'ըսէ թէ, մինչև Սահմանադրութեան Օրէնքին բոլոր Դահլիճը հրաժարելով նոր Դահլիճ մը կազմուիլ պէտք էր, ես վերստին Նախարարութեան հետևեցայ։ Սահմանադրական պետութիւններու մէջ Դահլիճը հրաժարիլ ստիպուած է երբ վճռական փոփոխութիւն տեղի կ'ունենայ, բայց այս պարագային դուրս, Դահլիճը միմիայն Երեսփոխանական Ժողովոյ կողմանէ անվստահութիւն ցոյց տրուած պարագային կը հրաժարի։ Օսմանեան օրէնքներուն ընդհանրապէս աղբիւր եղող ֆրանսական օրէնքներուն Սահմանադրութեան վերաբերեալ և Նախարարաց հրաժարման պարագան պարզող յօդուածը բացորոշ է այս մասին։ Հետևաբար, քանի որ Երեսփ. Ժողովը դեռ գումարուած չէր, և Վեհ. Կայսեր կողմէ ալ անվստահութիւն ցոյց տրուած չէր, կառավարութեան երրորդ օրը ինչպէս կրնայի հրաժարիլ. սոսկ հասնար պէտք էր որ օրինակ մը ունենայի, և կամ սահմանադրական կառավարութիւններու կողմանէ ընդունուած օրէնք մը եղանակ մը։ Միտհատ փաշայի Նախարարութեան օրով՝ Սահմանադրութիւնը հռչակուած պահուն իր Նախարարութիւնը չհրաժարեցաւ։ Արդէն, եթէ նոյն իսկ հրաժարելու պէտքը իմ պաշտօնակիցներուս զգացուած ըլլար, տարակոյս չկայ թէ միահամուռ պիտի հանդիպէի, որովհետև գաղափարներու միութիւն ունեցած բանը դժուարին չունէր Դահլիճին մէջ։ Սէրվէթը Ֆիւնուն կ'ըսէ թէ ինչո՞ւ պաշտօնավարէս թերթերու զեկոյց չըրի թէ Վեհ. Կայսրը երդմամբ հաստատած է Սահմանադրութեան պաշտպանումը։ Բայց չգիտեր թէ՝ երդումի վկայութիւն ընելը իսլամական օրէնքին համաձայն կրօնաւորներու գործն է։

«Անպաշտօն Նախարարներու անուանման գալով, կրնայ ըլլալ թէ Սահմանադրութեան Օրէնքին մէջ այդպիսի տրամադրութիւն մը չհանդիպիր, բայց Դահլիճին կազմութեան վերաբերող 27րդ յօդուածին մէջ, այդ կազմութեան և ղեկավարի մասին երկու բան մը բռնած չէ, այսինքն ո՛չ Նախարարութիւնները համրուած են, և ո՛չ ալ սահմանափակուած։

«Հասան Ռամի փաշան իր պաշտօնին մէջ պահելը ես չըրի։ Երբ Նախարարութիւնը իր հրաժարականը տալով նոր Դահլիճ մը կազմել պէտք եղաւ, այս մասին ես հետևելով նախապէս հիմնուած դրութեան, այս մասին տեղեկագիր մը պատրաստեցի, բայց փոխանակ առաջին քարտուղարութեան մատուցանելու, ուղղակի Վեհ. Կայսեր մատուցի։ Կ'երևայ թէ Ռամի փաշային պաշտօնանկութիւնը տրամադրող Իրատէն Ն. Վեհափառութեան ծախաղանց զբաղումներուն պատճառաւ ուշացաւ, բայց ես ալ անմիջապէս հետապնդեցի պաշտօնանկութեան պէտքը, և երբ Իրատէն եկաւ, արդիւնքը հրապարակաւ յայտնեցի։

«Կազէթա կոչուած թերթին դէմ ընդհանուր զայրացման մասին պատճառ ըրած ըլլալուս խնդրոյն գալով, հանրային անդորրութեան վտանգ սպառնացող ո և է խնդրոյ մը նկատմամբ ամէն մարդ ընդհանուր դատախազին կրնայ դիմել, գէթ իբր լրտես (մուխպիր)։ Բայց արդէն չէ՞ մի որ ֆրանսական օրէնքին մէջ բացորոշ յօդուած մը կայ, որուն տրամադրութեան համաձայն՝ դատական նախարարը ընդհանուր դատախազները իր մօտ կանչելով, իր պէտք տեսած միջոցներուն գործադրութեան ձեռնարկելու կրնայ հրահանգել զանոնք։ Ահա՛ այդ յօդուածը.

Le ministre de la justice mande les membres du ministère public, s'il y en a lieu, près de lui et provoque les mesures qu'il juge nécessaires.

ՍԱՅԻՏ

(Տանինէն)

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ

Սոֆիայէն հեռագիր կը գրեն վիեննական թերթերուն.— Վերջերս Թուրք-պուլղար սահմանագլուխին վրայ տեղի ունեցած միջադէպերը, ինչպէս կը յայտարարեն պաշտօնական շրջանակներու մէջ, բնաւ առնչութիւն չունին երկու երկիրներուն յարաբերութեանց հետ։ Մի միայն արդիւնք են սահմանագլուխին վրայ իրաց անկանոն ընթացքին և տեղւոյն մաքսանենգներուն յանդգնութեանը։ Պուլղար կառավարութիւնը անգամ մը ևս խիստ հրահանգներ զրկեց սահմանագլուխին զինուորական կայաններուն, յանձնարարելով որ կարելի եղածին չափ զգուշանան այդ կարգի կռիւներէ։ Այս օրերս Քէօսթէնտիլի պուլղար պահակազօրքերու 13րդ գունդին սպաներ ու ենթասպաները այցելութիւն տուին Քումանովայի օսմ. հետևակներու 20րդ գունդին սպաներուն, ինչ որ կը հաստատէ թէ սահմանագլուխին զանազան Թուրք և պուլղար զինուորները իրարու դէմ թշնամութիւն չունին, այլ ընդհակառակը յարաբերութիւնները բարեկամական մեծ հանգամանք մը ստացած են Թուրքիոյ մէջ ազատական շարժումին հետևանքով։ Ժողովուրդը խանդավառութեամբ ողջունեց պուլղար հրաւիրեալները։ Օսմ. սպաները սեղան մը տուին պուլղար հրաւիրեալներուն ի պատիւ և յետոյ մինչև սահմանագլուխ ուղեկցեցան անոնց։ Բիչ ատենէն օսմ. զինուորները փոխադարձ այցելութիւն պիտի տան իրենց պուլղար բարեկամներուն։

ՕՍՄ. ԵՐՐՈՐԴ ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԸ

Բէօրզէն Զայթունկ, խօսելով Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի անուանման վրայ՝ իբրև հրամանատար Գ. զօրաբանակին, վեր կը հանէ անոր մտաւորական բարձր զարգացումը, մեծ արժանիքները և օսմ. բանակին մատուցած ծառայութիւնները, նաև այն ընդհանուր համարումը զոր իբրև Գոսովայի կուսակալ վայելեց թէ՛ Իսլամներուն և թէ՛ Քրիստոնեաներուն կողմէ։ Գերման թերթը մասնաւորապէս կ'ընդգծէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի անհատական կեանքին ու պաշտօնավարութեանը մէջ կատարեալ ուղղամտութիւնը, ինչպէս նաև այն մեծ խոհեմութիւնը որով Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած յանկարծական փոփոխութեան միջոցին գործեց, ոյժ տալով Օսմ. Քոմիթէին պահպանելու համար բարեկարգութիւնը։ Բէօրզէն Զայթունկ կը յուսայ թէ սպաները մասնաւորաբար երախտագէտ են անոր, վասն զի միշտ մեծամեծ է գործերը ըլլալ կրթական դրութեան։

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

Ֆրեմտէնպլաթ, Աւստրիա-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան թերթը, խօսելով Մակեդոնիոյ մասին ռուսական ծրագրին համար Աւստրիա-Հունգարիոյ կողմէ տրուած պատասխանին վրայ, կ'ըսէ.— «Այդ պատասխանը արտայայտութիւն մըն է Աւստրիա-Հունգարիոյ կառավարութեան վստահութեան, արտայայտութիւն մը որ անշուշտ իր ազդեցութիւնը պիտի ունենայ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Վիեննայի ու Պետերսպուրկի Դահլիճներուն որոշումը՝ բարենորոգմանց գործը հիմա դադրեցնելու մասին՝ ի նպաստ Օսմ. Սահմանադրութեան և վարչութեան վերակենդանացման, ցոյց կու տայ որ չտարակուսող տէրութիւնները իբրև տրուած կը նկատեն Օսմ. Կայսրութեան մէջ վճռական բարենորոգմանց լրջօրէն ու ազատ կերպով մտցուած ըլլալը ապահովող երաշխաւորութիւնները, և սոսկ հետևաբար օրինական ու կանոնաւոր կացութեան մը հաստատումը Մակեդոնիոյ նահանգաց մէջ։ Այդ երաշխաւորութիւնները գլխաւորաբար տրուած են Վեհ. Սուլթանին առանց վերապահումի գործակցութեամբը՝ Օսմ. խորհրդարանութեան հետ՝ Սահմանադրութեան գետնին վրայ. նաև բարենորոգումները և այն հանգամանքը որով մինչև հիմա առաջ տարուած է ներկայ շարժումը։»

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոնէն կը գրեն Վիեննայի թերթերուն.— Էտուարտ Թագաւորին Իշլ այցելութեան վերաբերեալ մանրամասն տեղեկութիւններ Լոնտոնի մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառեցին։ Ուրախութեամբ կը հաստատեն թէ Էտուարտ Թագաւորին և Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր միջև գոյութիւն ունեցող սիրալիր յարաբերութիւնները նորէն իրենց նպաստաւոր ազդեցութիւնը ունեցած են Անգլիոյ և Աւստրիա-Հունգարիոյ բարեկամական յարաբերութեանց վրայ։ Այն տեսակցութեան գալով զոր Անգլիոյ Թագաւորը ունեցաւ Ռուսիոյ կայսեր հետ, կ'ըսուի թէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջև բարւոք յարաբերութեանց վերահաստատումը, ինչ որ անհրաժեշտ էր, աւելի ևս կարևորութիւն կ'առնէ Աւստրիա-Հունգարիոյ և Անգլիոյ աւանդական բարեկամութեան վերահաստատումովը։ Այն իրողութիւնը թէ Գրոնպերկի մէջ Էտուարտ Է.ի ու Վիլհէլմ Բ.ի և Իշլի մէջ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ու Էտուարտ Թագաւորին տեսակցութիւնները Ռէվալի տեսակցութենէն անմիջապէս ետքը տեղի ունեցած են, համոզիչ նոր ապացոյց մըն է թէ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը նպատակ չունի տէրութեանց խմբաւորում մը առաջ բերել՝ մէկը կամ միւսը դուրս ձգելով, այլ ամբողջ տէրութեանց գործակցութիւնը հաշտ քաղաքական նպատակի մը համար՝ այն է Եւրոպայի մէջ խաղաղութեան պահպանութիւնը։ Իբրև պատասխան կարգ մը շրջանակներու մէջ յայտնուած այն գաղափարին թէ Իշլի տեսակցութեան վերաբերեալ պաշտօնական զեկուցումը շատ համառօտ պիտի ըլլայ, կը յայտարարուի որ այդ զեկուցումը եթէ կարդացուի և ճշդիւ մեկնուի, պիտի տեսնուի թէ կը պարզէ միջազգային կացութիւնը՝ այն եզրակացութեամբ որ շահագրգռուող բոլոր տէրութիւնները, Թուրքիոյ կացութեան զարգացումին հանդէպ իրենց ընթացքին մէջ, նպատակ ունին արգելք չըլլալ Օսմ. Կայսրութեան վերակենդանացումին։ Թուրքիոյ մէջ ներքին բարենորոգում մը երբ բարւոք ելքի մը յանգի, պիտի ցամքեցնէ գժտութեան ու վտանգներու հին աղբիւր մը Եւրոպայի հարաւային արևելեան կողմը և ամէնէն կարևոր երաշխաւորութիւններէն մէկը պիտի ըլլայ խաղաղութեան պահպանման համար։

ՖՐԱՆՑ ԵՕԶԷՖ ԿԱՅՍԵՐ
ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ երեքշաբթի օր Վիլհէլմսհէօհէ կայս. դղեակին մէջ տրուած սեղանին վրայ Վիլհէլմ կայսրը պատասխանելով Պերլինի աւստրիական դեսպանին բաժակաճառին, իբրև բարեկամ Աւստրիոյ հանդէպ ունեցած զգացումներն, այս տարի դարձեալ Շէօնպրունի մէջ Աւստրիոյ կայսեր ներկայութեան խօսուած ուղերձին զգացումները և անոնց արտայայտութեան կրկնելով բաժակաճառ մը արտասանեց, դրուատելու համար հաւատարմական և համերաշխական դաշնակիցներուն անխզելի յարաբերութիւնները որ դիւրութիւն ընծայած են զանազան դժուարութեանց կարգադրութեան։

Ահաւասիկ գերման կայսեր բաժակաճառը.

«Վսեմափայլ Տէր,

«Այսօր, Ն. Վեհափառութեան Ֆրանց Եօզէֆ կայսր Թագաւորին գահակալութեան վաթսունամեայ յոբելեանին բարեբաստիկ շրջանին մէջ կը գտնուինք։ Այդ պատճառաւ Ն. Վեհափառութեան բազմաթիւ հպատակներուն հոգիներէն բխած մաղթանքներուն կը միանան նաև ժողովուրդիս և տանս անդամներուն մաղթանքները։ Ի բոլոր սրտէ կը մաղթեմ որ Ն. Վեհափառութեան կեանքին մնացեալ մասը խաղաղ, հանդարտ ու երկար ըլլայ, իր ժողովուրդին և բանակին կողմէ վայելած սիրոյն երջանիկ գիտակցութեան մէջ։ Թէ՛ իմ և թէ՛ կնոջս ու զաւակացս կողմէ Ն. Վեհափառութեան համար մեր սրտանց սէրն ու երախտագիտութիւնը անսասան պիտի մնայ միշտ, որչափ ատեն որ ապրինք։ Եւ սոսկ իբր հաւատարիմ կը դնեմ, Բարձրեալն Աստուած օրհնէ և պաշտպանէ Ն. Վեհափառութիւնը Ֆրանց Եօզէֆ կայսր-Թագաւորը՝ իմ վսեմ դաշնակիցս և հաւատարիմ բարեկամս։ Շատ ապրի Ն. Վեհափառութիւնը»։

⁂ Միևնոյն օրը Մարիէնպատի մէջ Անգլիոյ Թագաւորին կողմէ ի պատիւ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր տրուած սեղանին վրայ Էտուարտ Է. հետևեալ բաժակաճառը արտասանեց.

«Տէրք իմ։ Այսօր Ն. Վեհափառութիւն Ֆրանց Եօզէֆ կայսր-Թագաւորին ծննդեան տարեդարձը կը տօնենք, այս տարի Ն. Վեհափառութեան գահակալութեան վաթսունամեայ յոբելեանը տօնեցինք։ Մենք ամէնս սեղանակիցներս ալ երջանկութիւն և օրհնութիւն կը մաղթենք Ն. Վեհափառութեան և կը յուսանք որ դեռ երկար տարի, իր ժողովուրդներուն և ամբողջ կայսրութեան փրկութեան և բարօրութեան համար։ Կը բարձրացնեմ բաժակս Ն. Վեհափառութեան կայսր-Թագաւորին կենաց համար։ Կեցցէ»։

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Ժամ 5ին Վեհ. Սուլթանը, կառքով և իր դէմը ունենալով Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշան, նոյն մզկիթը գնաց։ Կառքին աջ կողմէն կ'երթար կայսերազուն իշխան Ապտիւլգատէր էֆէնտի և ձախ կողմէն ալ կայսերազուն իշխան Պուրհանէտտին էֆէնտի, իսկ կառքին առջևէն՝ Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան Ընկերութեան անդամներէն Սէլիմ Սըրրը պէյ։ Ուրբաթի աղօթքէն ետքը, Վեհ. Սուլթանը, նորէն կառքով և իր դէմը ունենալով կայսերազուն իշխան Պուրհանէտտին էֆէնտին և Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշան Կայս. Պալատ դարձաւ։ Կայս. Պալատը վերադառնալէ ետքը, Վեհ. Սուլթանը պատուհանէն երևնալով բարևեց ժողովուրդը։

—Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանները, երէկ, ներկայ գտնուեցան Սէլամլըքի արարողութեան, յատուկ արարողապետ Կալիպ փաշայի միջոցաւ զատ զատ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով, Սահմանադրութեան հաստատուելուն առթիւ իրենց կառավարութեանց անունով շնորհաւորութիւններ ըրին։

—Յետոյ Գերմանիոյ դեսպանի փոխանորդն ալ Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ և երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԸ

Գահաժառանգ իշխան Ռէշատ էֆէնտի, անցեալ օրը, զբօսական պտոյտ մը կատարեց Շիշլիի կողմերը։ Անցորդները յարգանօք բարևեցին զայն։ Գահաժառանգ իշխանն ալ շնորհալի կերպով փոխադարձաբար պատասխանեց։

ՀԱՍԱՆ ՌԱՄԻ ՓԱՇԱ
ԿԸ ԶՂՋԱՅ

Ծովային նախորդ նախարար Հասան Ռամի փաշա իր զղջումը յայտնող ընթացքի մը մէջ գտնուեցաւ։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, նոյն պաշտօնատան արկղէն առած տասը հազար ոսկին վերադարձուցած էր։ Երէկ ալ 84,000 ոսկինոց չէք մը յանձնեց, մէկ քանի օրէն 6000 ոսկինոց չէք մը ևս յանձնելով, ամբողջովին հատուցած պիտի ըլլայ նաւային գանձին իրաւունքը՝ հարիւր հազար ոսկի։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ

Իգտամ կ'ըսէ թէ պետական պաշտօնեաներու և ժողովրդեան փոխադարձ յարաբերութեանց մասին նահանգներէն կարգ մը ցաւալի լուրեր կը հասնին։ Կառավարիչ մը, մինչև անգամ կուսակալ մը դէմ, նոյն իսկ սոսկ պաշտօնեաներով, գործնական յարձակումներ կը կատարուին, շատ տեղեր բոլորովին անիրաւ կերպով և առանց պատճառի, պաշտօնեաներուն չհնազանդելու պատրուակով, պետական տուրքերը վճարելու կը դժկամակին։ Իգտամ կը յորդորէ թէ այս տեսակ պարագաները ապերախտութիւն մը կը նկատուին հազար տեսակ զոհողութիւններով ձեռք բերուած ազատութեան բարիքին հանդէպ։ Պետական պաշտօնեաներէն շատերը, մանաւանդ հին վարչութեան դրութեան բերմամբ, կրնան շատ մը չար արարքներ ունեցած ըլլալ։ Անոնց մէկ մասին արարքը հարկադրուած ենք ներել, պայմանաւ սակայն որ սահմանադրական վարչութեան հակառակող գաղափարներ չունենան։ Եթէ այդպէս չըլլայ, այլևս կարելի չէ պաշտօնեայ գտնել Պետութեան վարչութեան համար։ Հետևաբար Իգտամ ժողովուրդը կը հրաւիրէ չափաւորութեան ու խոհեմութեան, խոյս տալով ամէն տեսակ չափազանցութիւններէ։

— Ներքին Նախարարութիւնը նկատելով որ գաւառներու մէջ զանազան տեղեր պետական տուրքերու գանձումները այս միջոցիս զգալի դադրած են և թէ հաւանօրէն այդ վիճակը արդիւնք է բռնակալութեան ոգի ունեցող կարգ մը անձերու թելադրութեանց, ծանուցած է գաւառներու կառավարիչներուն որ պետական պաշտօնեաներուն միջոցաւ այդ մասին [illegible] ։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կեսարիայէն հեռագիր կը գրեն Իգտամի.— Կեսարիոյ Միութեան Ընկերութեան գլխաւորներէն քառասուն հոգիէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը, 20ը՝ իսլամ և 20ը՝ քրիստոնեայ, յուլիս 31ին գումարուեցաւ միւթէսարըֆ Ռաուֆ փաշայի նախագահութեամբ։ Ռաուֆ փաշա բանախօսութիւն մը արտասանեց, պարզելով Ընկերութեան նպատակը և պարտականութիւնները։ Հայոց Առաջնորդն ալ ազդու ճառ մը խօսեցաւ։ Յետոյ երկու հարիւր ոսկի չափ գումար մը հանգանակուեցաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՀԵՏ

Սէրվէթը Ֆիւնունի խմբագիրներէն մէկը հինգշաբթի երեկոյ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշայի հետ և պաշտօնեաներու փոփոխութեանց մասին անոր կարծիքը հարցուց և պաշտօնեական գործածութեանց մասին տեղեկութիւն խնդրեց։ Քեամիլ փաշա հետևեալ պատասխանը տուաւ.

«Իրենց պարտականութիւնները չարաչար գործածեր և կարգ մը ապօրէն ընթացքներու մէջ գտնուեր են, համբաւնին վնասուեր է։ Անոնք սահմանադրութեան կողմէ պահպանուելու համար սահմանուած Դուռը ղրկուեցան, շատոց, դարձեալ իրենց պաշտօնին մէջ, պատճառաբանելով պաշտօնեաները փոխադրուեցան։ [illegible] նոր ըլլայ։ Դուրս չելլողներուն ալ ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսէն դուրս ալ ուր որ ուզեն կրնան բնակիլ, սակայն պատասխանեցին թէ դեռ ժամանակ մը կ'ուզեն պատրաստուիլ պաշտօնատուն մտնել։ Այս է գործին վիճակը։»

Մեծ-Եպարքոսը նաև յայտարարեց թէ մամուլին մէջ եղբայրակցութիւն չի տեսնուիր, կը սպասուէր որ ամէնէն առաջ անոնց մէջ պիտի տեսնուի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ, որ արձակուրդը անցընելէ ետք վերադարձած էր, ինչպէս ծանուցուեցաւ, անցեալ օրը Բ. Դուռ գնաց և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Քեամիլ փաշա ու Պ. Զինովիէվ, իբրև դիւանագէտներ, առաջին անգամ ըլլալով կը տեսակցէին։ Դեսպանը յայտարարեց թէ ռուս կառավարութիւնը յուսալից է որ Օսմ. Տէրութեան վարչական նոր դրութիւնը երկրին յառաջդիմութիւնը և կատարելագործութիւնը պիտի երաշխաւորէ և նոր վարչութեան տակ ամէն տեսակ բարենորոգումներ գործադրուելով բարւոք արդիւնքներ ձեռք պիտի բերուին։ Մեծ-Եպարքոսը պատասխանելով, օսմ. սահմանադրական Տէրութեան անունով գոհունակութիւն յայտնեց ռուս կառավարութեան յայտնած բարեկամութեան և անկեղծ զգացումներուն համար։ Քեամիլ փաշա յայտարարեց որ այդ զգացումները Պալքանեան Պետութիւններուն ներշնչէ։ Պ. Զինովիէվ պատասխանեց թէ ռուս կառավարութիւնը նախապէս նկատողութեան առնելով այդ գաղափարը, պալքանեան Պետութեանց մօտ իր ունեցած ներկայացուցիչներուն միջոցաւ ծանուցանել տուած է թէ ռուս կառավարութիւնը վստահութիւն ունի Օսմ. Տէրութեան նոր դրութեան և անկեղծ ընթացքին համար։

—Մեծ-Եպարքոսը, երէկ, Պէօյիւքտէրէ երթալով այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ դեսպանին։

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Երզնկայէն օգոստոս 7 թուականով Ենեի Կազեթա ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Հարիւրապետ Մէհմէտ էֆ.ի հրամանատարութեամբ և ոչխարներ հովուելու համար ղրկուած գումարտակ մը Շատախէն երկու ժամ հեռու գտնուած Սուրդէյէն անուն հայաբնակ գիւղի մը մէջ հայ հրոսախումբի մը պատահելով, անոր հետ ընդհարում մը ունեցաւ. մէկ հոգի մեռաւ և երկու հոգի վիրաւորուեցան։ Այս լուրը կը հաղորդէ 8րդ զօրաբաժնին հրամանատարը՝ Շատախի գումարտակին հրամանատարէն առնուած տեղեկութեան մը վրայ։»

Ենեի Կազեթա այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Անտարակոյս Սուրդէյէն գիւղը գտնուող Հայերը դեռ տեղեկութիւն չունին բոլոր Օսմանցիներուն միջև կնքուած եղբայրակցութեան դաշինքէն և թէ այդ գումարտակը, առաջուան պէս, խաղաղութիւնը պահպանելու նպատակով ապստամբութիւն ճնշելու համար եկած կարծելով, փոխանակ զինքը համբուրելու և բարեկամութեան ձեռք երկարելու, զէնքի դիմած են։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ մեր հայ եղբայրները, ասկէ վերջը, Օսմանցիութեան անունով մեր բոլոր զինուորները հայրենիքի փառաւոր պահապան մը նկատելով, բաց սրտով պիտի յարգեն։»

ՕՍՄ. ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան Ընկերութեան ուղղութեամբ և ընթացքին համաձայն և օժանդակ ըլլալու պայմանով, Օսմանցի զարգացեալ երիտասարդներու կողմանէ «Սէլամէթը Օսմանիէ» այսինքն «Օսմ. Փրկութիւն» անունով կազմուած Ակումբը՝ երէկ ժամը 6 ու կէսին Բերա, Օտէոնի սրահին մէջ ընդհանուր ժողով գումարելով, քուէարկեց 22 յօդուածէ բաղկացած և Սահմանադրութեան Օրէնքը պահպանելու ինչպէս նաև բոլոր Օսմանցիներուն միջև համերաշխութիւնը անվթար պահելու նպատակին վրայ հիմնուած կանոնագիրը։

Ժողովին մէջ նախագահ Քեամիլ պէյ և փոխնախագահ Ա. Տ. Մաթէոսեան ընտրուեցան, Տօքթ. Օրեան, Տաղաւարեան, Տօքթ. Րիզա, և Թուրք բանախօսներ ու զինուորական [illegible] ճառախօսութիւններ [illegible]։ Ակումբը, ինչպէս ըսուեցաւ, Սահմանադրութեան ուղղութեան հակառակ ո և է արարքի դէմ յառաջ [illegible] համար հարկ եղած ջանքերը չխնայելով [illegible] երթ Ակումբին գործունէութեան մեծ զարկ մը տալու համար։

ՊՈՒԼՂԱՐ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Սոֆիայի մէջ Պուլղար զանազան կուսակցութեանց անդամներուն երևելիները նախագահութեամբ Պ. Նաչօվիչի, որ մեծ ջատագովն է Թուրք-պուլղար բարեկամութեան, Քօմիթէ տ'Ալիանս անունով յանձնաժողով մը կազմեցին, որուն նպատակն է քաղաքական և տնտեսական յարաբերութիւններ մշակել Սահմանադրական Թուրքիոյ հետ։ Այս յանձնաժողովը իր անդամներէն երկուքը մօտերս Թուրքիա պիտի ղրկէ, Թուրքիոյ Սահմանադրական շարժումը մօտէն ուսումնասիրելու և անոր պարագլուխներուն հետ յարաբերութեան մտնելու համար։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեծ-Եպարքոսը, առջի օրը ժամ 1ին, Կայս. Պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ: Քեամիլ փաշա ժամ 3ու կէսին վերադարձաւ:

— Քաղաքապետ Զիվէր պէյ ապաքինած ըլլալով, այսօր, իր պաշտօնատեղին պիտի երթայ:

— Կ. Պոլսոյ Քրամուէյի Ընկերութիւնը, ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմելով, արտօնութիւն խնդրեց Քրամուէյի կառքերը մեքենական ուժի միջոցաւ քաշելու համար:

— Տիպօղլըստամ Ֆէհմիի եղբայրներուն՝ Թարիք և Ալի Կալիպ պէյերուն երէկ ծանուցուեցաւ թէ այլ եւս պէտք չկայ որ Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ գտնուին:

— Աթէնքի օսմ. դեսպան Նապի պէյ, Բարիզի նախորդ օսմ. դեսպան Մունիր փաշայի ազգականներէն ըլլալուն համար, մեկնիլ հոս պիտի կոչուի:

— Երէկ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութեան հանրագրութիւն մը ուղղուեցաւ 2 մեդր 25 երկայնութեամբ և 5-600 ստորագրութեամբ, որով կը խնդրուի շոգենաւերուն երթևեկութեան գինը աժանցնել:

— Ծանուցուեցաւ գաւառները որ երեսփոխանական ընտրութեանց գործողութիւնները փութացնեն:

— Էտիրնէի կուսակալութեան ծանուցուեցաւ որ նախորդ սենեկապետ Րագըպ փաշայի նոյն նահանգին մէջ ունեցած հողերուն ու արտերուն վաճառումը կամ ուրիշին փոխանցուիլը արգիլուի:

— Ռէժիի Կ. Պոլսոյ ճիւղին նախորդ Տնօրէն Հալիլ Մէլհամէ, որ պատերազմական պաշտօնարանը բանտարկուած է, վաղը հարցաքննիչ դատաւորին պիտի ներկայանայ՝ խարդախութեան գործի մը համար:

— Բ. Դուռը վաւերացուց Հրէից նորընտիր Խախամպաշիի Գայմագամ Խայիմ Նահում էֆ.ի պաշտօնը:

— Կ'ըսուի թէ պատերազմական նախարարութեան պաշտօնը պիտի յանձնուի Ե. զօրաբանակին հրամանատար միւշիր Ռիզա փաշայի:

— Պալատան ութ հարիւր խոհարարներէն 725ը ճամբուեր են:

— Օսմ. Պանքան յուլիս 11էն ի վեր 400,000 ոսկի փոխ տուած է Պետութեան:

— Կրթական պաշտօնարանին մէջ խորհրդակցութիւն կը կատարուի՝ քաղաքական գիտութեանց վարժարան մը հաստատելու համար՝ երկու տարուան շրջանով:

— Պաշ Գալէին ու Պիթլիսէն Աշիրէթներու պետերէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Սահմանադրութեան հաստատումը հաղորդուեր է բոլոր քիւրտ ցեղերուն:

— Երեսփ. Ժողովին հին շէնքը մաքրուելու ատեն 839 անգլիական ոսկինոց չէք մը գտնուած է՝ Պոմպէյի Ակրա Պանքային Օսմ. Պանքային փոխանցուած: Այդ չէքը նիւթական պաշտօնարանը ղրկուեցաւ:

— Անգլիոյ Թագաւորը, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, ցաւակցութիւն յայտնեց պատերազմական նախարար Րէճէպ փաշայի մահուանը առթիւ: Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպանն ալ իր կառավարութեան անունով ցաւակցութիւն յայտնեց Բ. Դրան:

— Օսմ. Միութեան ու Յառաջդիմութեան Ընկերութեան անդամներէն երկու հոգի փութացին տեսակցիլ Յունաց Պատրիարքին հետ: Սինոդը յարմար դատեց որ տրուելիք որոշումը իրեն ներկայացուելէ ետք հաղորդուի:

— Երէկ իրիկուն Սիրքէճիի կողմը Մէհմէտի Օլիմբոս գարեջրատան մէջ հրդեհ ծագելով ամբողջ շէնքը այրեցաւ: Հազար երկու հարիւր ոսկիի ապրանքէն 500 ոսկինոցը միայն կարելի եղաւ ազատել: Թէ՛ շէնքը և թէ ապրանքները ապահովագրուած էին:

— Օրթագիւղի Վահրամ անուն մէկը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ մեռնելով, ազգականները, երէկ, մարմինը Օրթագիւղ կը տանէին մակոյկով: Ախըր Գաբուի քովերը մակոյկը շրջեցաւ ալիքներուն զօրութենէն, սակայն մէջը գտնուողները ազատուեցան, միայն մեռեալը ընկղմեցաւ:

— Թուրքիոյ բանտերուն մէջ 80,000 հոգի բանտարկեալ կային: Միայն Կ. Պոլսոյ կեդրոնական բանտին մէջ 1200 հոգի բանտարկուած էին:

— Պասրայի ծովին մէջ խարսխած երկու օսմ. մարտանաւերու նաւաստիները չեն ընդունած Օսմ. Սահմանադրութիւնը:

— Թաթավլայի հօֆեհճիները գործադուլ ըրած են, մանաւանդ պահանջներ ընելով կօշկակար-վարպետներէն:

KODAK

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐ
ԳԱՐԱԳԱՇ ԵՂԲԱՐՔ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 398 ԵՒ 474

Սոյն վաճառատանց մէջ կը ծախուին լուսանկարչութեան վերաբերեալ գործիներ, պիտոյք և դեղեր և Էսթման անուն համբաւաւոր գործարանին ֆոթոֆիլմերն ու ֆիլմերը, որոնք թէ՛ լուսանկարիչներու և թէ ամաթէօրներու համար անհրաժեշտ են: Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւններն ալ փութով կը կատարուին: 50–22

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄ

Ցաւելով կ'ըսենք որ մեր Կոմիտէներու հասած տեղեկութիւնները ազդել և տխուր երևոյթի մը գոյութիւնը կը հաստատեն որուն դէմ յաճախ բողոքած են Յեղափոխական Կազմակերպութիւնները: Անպարկեշտ, չհասուն և անձնական օգտապաշտ անձեր՝ մայրաքաղաքին և գաւառներու մէջ ալ, սկսած են իրենք զիրենք Դաշնակցական ներկայացնել, այս կամ այն Կոմիտէի պատկանող և այն անունին տակ կը համարձակին դիմումներ ընել, դրամ պահանջել և նոյն իսկ սպառնալիքներ ընել քաղաքացիներուն:

Կազմակերպութիւնը վճռած է իր սաղմին մէջ իսկ խեղդել այսօրինակ զեղծումները, թոյլ չտալ որ և է խարդախութեան ասպարէզ և իր կանոնագրին վրայ յենած՝ կը յայտարարէ.

1. Դաշնակցութեան անունով խարդախութիւն ընողները պատասխանատուութեան պիտի կանչուին:
2. Դաշնակցութեան անունով դրամաշորթութիւն ընողները, ո՛վ որ ալ ըլլան, խստօրէն պիտի հալածուին:
3. Դաշնակցութեան անունով սպառնալիքներ ընողները իբր զեղծարար անձինք կերպով պիտի պատժուին:

Այս առթիւ ի գիտութիւն ամբողջ Հայ ժողովուրդին կը ծանուցանենք որ այս տեսակ դէպքերու ժամանակ իրենց գանգատները անմիջապէս մեր Կոմիտէներուն հաղորդեն:

Կը սիրենք յուսալ որ այս նախազգուշացումը պիտի կրնայ այդ խարդախները սանձել, հակառակ պարագային ստիպուած պիտի ըլլանք ամենախիստ միջոցներու կիրառումը դիմել, պահպանելու համար Յեղափոխութեան անունը միշտ մաքուր, անբիծ և վսեմ:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆ

Կ. Պոլիս, 8/21 Օգոս. 1908

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կազմակերպուած

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ

Առաջին դասախօսութիւն.—«Համերաշխութեան խնդիրը և Պարիզի Կոնգրէն», Ատենախօս Հ. Ակնունի: Տեղի կ'ունենայ Կիրակի օր, ժամը 8½-9 (Ք. Թ.) Գալաթիոյ Խորհրդարանը: Մուտքը ազատ է:

Երկրորդ դասախօսութեան օրը և վայրը կը յայտարարուի առանձին:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Տեղական Կոմիտէ

Կ. Պոլիս, 8 Օգոս. 1908

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ երէկ գումարուեցաւ այն Յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի Իզմիրլեան Սրբազանը դիմաւորելու և արժանավայել ընդունելութիւն մը ընելու: Կը նախագահէր Տեղապահ Դուրեան Սրբազան: Վերջնական որոշման մը չկրցաւ յանգիլ Յանձնաժողովը, իր ծրագիրը որոշելու մասին, քանի որ չէ գիտցուեր թէ Իզմիրլեան Սրբազան Իզմիր պիտի ելլէ թէ ոչ: Իբր ստոյգ. Տեղապահ Իզմիր գտնուող Տ. Յակոբ Աչօտ եպիսկ.ի գրուեցաւ որ Տ. Մատթէոս Սրբազանի Իզմիր ժամանումը հեռագրով իմացնէ շուտ և տեղեկութիւններ հաղորդէ հոն մնալու կամ ուղղակի Պոլիս գալու մասին: Յանձնաժողովը ստիպուած է Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան Կոմիտէին և Օսմ. Սահմանադրական Ակումբին որոշման սպասել, քանի որ այդ մարմինը տակաւին ո և է կարգադրութիւն չէ ըրած Իզմիրլեան արքեպիսկոպոսին դիմաւորութեան համար:

* *

Մասնաւոր շոգենաւ մըն ալ վարձուած է, որ յառաջիկայ չորեքշաբթի առտու, Կամարճըն համար պիտի ելլէ, դիմաւորելու համար Ամեն. Իզմիրլեան Սրբազանը: Տոմսակին գինն է 10 ղրուշ և Տեղապահին կնիքը կը կրեն տոմսակները: Գոյացած հասոյթը պիտի յատկացուի բանտէն արձակուած ազգայիններուն:

Նաւամատոյցը հասնելով մինչեւ ժամը 5 տեւական ունեցող ժողովուրդը պիտի առնէ, և ժամը ճիշդ 5ին պիտի մեկնի դէպի Չէքմէճէի բացերը դիմաւորելու Մեսաժըրի Նիկէր շոգենաւը, որու մէջ պիտի գտնուի Իզմիրլեան Սրբազան: Նիկէր շոգենաւը, նաւամատոյցը հասնելէ վերջ, պատգամաւորութեան շոգենաւը կէս ժամու չափ կամուրջին Սիրքէճիի նաւամատոյցը սպասելէ վերջ պիտի մեկնի դէպի Վասփոր, մինչեւ նոյն նաւամատոյցները հանդիպելու:

ԱՄԵՆ. Տ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Արքեպիսկ. Իզմիրլեանի արժանավայել ընդունելութիւն մը կատարելու նպատակով դրամական հանգանակութիւններ եղան շոգենաւ վարձելով դիմաւորութեան երթալու համար: Սկիւտարցիներուն լուսամիտ մասը քաջ ծանօթ ըլլալով Սրբազանին քրիստոնէական զգացումներուն և անկեղծ զգացումներուն, և նկատի առնելով նաև հայրենական գաւառներու տառապող եղբայրներուն աղեկտուր ճիչերը, աղքատներու թշուառութեան մէջ հեծեծող համայնքը, արձակուած բանտարկեալներու անհրաժեշտ վիճակը, և այն պարագան թէ Ազգը դեռ ճգնաժամի մէջ՝ դժուարութեան կը կարօտի, անմիջական նպաստի կոչում կ'ընէ, մասնախումբ մը կազմեց հետեւեալ անձերէն. Տեարք Գ. Ռակիպեան (ատենապետ), Տ. Մարտիրոսեան (ատենադպիր), Գ. Փափազեան (գանձապահ), Հ. Փիլիկեան, Հ. Տողրամաճեան, Թ. Ղազարոսեան, Գ. Պէշլէբեան, Վ. Սիրունեան, Յ. Ալլահվէրտի, Մ. Ճիւէճեան, յանուն Իզմիրլեան Սրբազանի ընդունելութեան ըլլալիք նուիրատուութիւնները հաւաքելու, որ պիտի յատկացուի մեր տառապող եղբայրներուն հացի դրամ ըլլալու: Արդէն կարեւոր գումար մը հաւաքուեցաւ և նուիրատուութեան ցանկը ամբողջովին հրատարակութեան պիտի տրուի: Վստահօրէն այս օգտակար ձեռնարկը Սրբազանութեան հաճելի պիտի թուի և Մայրաքաղաքիս ողջամիտ դասակարգին համակիր ընդունելութիւն պիտի գտնէ:

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ԱՄԵՆ. Տ.-ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆԻ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Վարձուած Շիրքէթի 53 թիւ շոգենաւը ժամը 2½ին Եէնի Մահալլէէն պիտի մեկնի և հետեւեալ նաւամատոյցները պիտի հանդիպի. Մէյտանճըգ, Պէյքօզ, Թարապիա, Ենիքէօյ, Էմիրկեան, Րումէլի Հիսար, Պէպէք, Առնաւուտքէօյ, Պէշիկթաշ և ժամը 4ին կամուրջէն Սկիւտարի

“ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ„ ՄԱՐՏԱՆԱՒԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիական կառավարութեան՝ իր երկու նոր շինել տուած մարտանաւերէն մէկուն Մինաս Չերազ անունը տալու մասին երէկուան մեր հրատարակութիւնը զգալի տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ մայրաքաղաքիս Հայութեան մէջ, արթնցնելով խանդավառ գնահատման զգացում մը՝ Հայ սիրտերու մէջ, ինչպէս կ'ըսպասուէր: Բայց լուրին հրատարակութենէն անմիջապէս ետքը՝ թերահաւատներ ալ սկսան շատնալ, տարակուսողներ ալ՝ որոնք զարմացումով տարակուսութիւն մը կ'ունենային նման երեւոյթի մը առջեւ, անհնար գտնելով զայն: Բայց հակառակ թերահաւատներու չհամաձայնութեան, լուրը հաստատուեցաւ: Նոր ստացուած Երիտասարդ Հայաստանի վերջին թիւն ալ՝ արձագանգ կ'ըլլայ այս եզական դէպքին: Ամերիկեան հրատարակութիւնը այս թերթին ալ չկրնար անտեսուիլ ըլլալ, քանի որ իր սերտ յարաբերութիւններով եւրոպական ատեաններու և հայկական քաղաքականութեան հետ, վստահելի լուր մըն է հայկական լուրերու:

⁂ Մինաս Չերազ երկու շաբթէն Պոլիս կուգայ:

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՅ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բանտէն արձակուած և աքսորէ վերադարձած Հայ և Թուրք աքսորեալներու նպաստելու ազնիւ մտադրութեամբ կազմուած Թրքուհիներու և Հայուհիներու կրկին յանձնախումբերը, երէկ առտու Ղալաթիոյ ժողովարանին մէջ նոր ժողով մը գումարեցին: Թուրք յանձնախումբին կողմէ ներկայ կը գտնուէին Տիկ. Տօքթ. Րիֆաթ փաշա, Տիկ. Ճահիր Սամի պէյ, Օր. Մէհրէ Շէֆիք փաշա և Օր. Նէլջիէր Տօքթ. Րիֆաթ փաշա, իսկ Հայ յանձնախումբէն ներկայ էին Տիկնայք Սրբուհի Գասպարեան, Իսկուհի Փափազեան, Գ. Սարգիսօֆ, Ե. Աւետիսեան, Զապել Հ. Ասատուր, Ե. Տիրան պէյ Աշեան, Ասմինէ, Տ. Կիւլպենկեան, Ծ. Նուպարեան, Ա. Սեփէրեան և Օր. Ս. Արշակեան և Օր. Զ. Համբարեան: Այս կրկին յանձնախումբի անդամուհիները նախապէս երկու խորհրդակցութիւններ կատարեցին իրենց բարեգործական նպատակին գործակցութեան հանգամանքին նկատմամբ: Կը լսենք թէ նոյն կանանց բարեսիրական մարմիններուն գործը չպիտի սահմանափակուի միայն արձակուած բանտարկեալներուն և կամ աքսորէ վերադարձողներուն և կամ զրկեալներուն նպաստելու գործին մէջ, այլ ընդհանրապէս իրենց կարողութեան և այլազանութեան տեսակէտներով ալ պիտի գործեն, և երկրին ի՛նչ տեսակ ընկերական և բարոյական ծառայութիւն մը կարենալ մատուցանելու խնդիրը նիւթ բրած են: Նոյն յանձնախումբը մասնաւորապէս ի նկատի առած է իգական սեռին տրուելիք լուրջ դաստիարակութեան մը խնդիրն ալ, և որոշած են յառաջիկայ համար մէջ դարձեալ այդ նիւթով զբաղիլ: Առ այժմ նոյն կրկին յանձնախումբը, միեւնոյն նպատակով ծառայելու առաջադրութեամբ, խումբ անձնաւոր կերպով նուիրահաւաքութիւններ պիտի կատարեն և արդիւնքը մէկտեղ բերելով, հաշուեբաշխութեան պէտքին համեմատութեամբ պիտի կարգադրեն: Յանձնաժողովը յառաջիկայ շաբթու կրկին հաւաքուելով, խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարէ գեղարուեստական ցերեկոյթ մը կազմելու մասին: Հայ Տիկնանց Յանձնախումբը երէկ իր դիւանին ընտրութիւնը կատարեց և պատուաւոր նախագահ ընտրեց Տիկին Գաբրիէլ Նորատունկեան, ատենապետ՝ Տիկ. Ս. Փափազեան, ատենադպիր՝ Տիկ. Ազնիւ Փանոսեան, գանձապահ՝ Տիկ. Իսկուհի Փափազեան և համարակալ՝ Օր. Արշալոյս Արշակեան:

ԵԶՆԻԿ Վ. ԳԱԼԲԱԳՃԵԱՆԻ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄԸ

Պատուոյ Խմբագրութիւն Արեւելք պատուական օրաթերթի.

Երէկի Մանզումէի մէջ ինծի դէմ եղած ամբաստան և բազմաթիւ ստոր ու անհիմն հրատարակութեան դէմ բողոքելով, Պոլսոյ ատեան պահանջած եմ Տեղապահ Սրբազանէն և հոն ալ ընտրուած: Յիշեալ հրատարակութիւնը պաշտօնական և անպաշտօն գրութիւններով, արձանագրութիւններով և թղթակցութիւններով պիտի հաստատեմ թէ սակն հին ու արժանացած աննախընթաց հայրասիրութեան արդիւնք է, հակառակ պարագային ես իսկ պիտի պահանջեմ ինծի համար սահմանուելիք պատուհաս կրկինն ու աւելին: Խնդրեմ, ո՛վ Խմբագրապետ, հաճեցէք հրատարակել զայս ձեր այս ուրբ թերթին մէջ ի հաղորդութիւն հասարակութեան:

Մնամ աղօթարար
ԵԶՆԻԿ Վ. ԳԱԼԲԱԳՃԵԱՆ
8 Օգոս. 908
Պատրիարքարան Հայոց

«ԶԱՓԹԻԷ ՍԱԶԸՆՏԱ»ՆԵՐՈՒ ակումբին կողմէ ուղղուած հրաւէրին վրայ երէկ հարիւրէ աւելի ազգայիններ խմբուած էին Ազգ. Կեդր. վարժարանի սրահին մէջ: Պ. Պապաեան՝ ակումբին մասնախումբին կողմէ կարդաց այն ծրագիրը որ պատրաստուած էր մասնախումբին նախորդ խորհրդակցութեան մէջ, և որ կը յայտնէր կազմակերպ ակումբին նպատակը, որ է կրթասիրական և բարեսիրական: «Զափթիէ սազանտա» անունը որ նախապէս մերժուած էր, անտարբեր գտնուեցաւ և նոր անուն մը գտնելու համար թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ, յետոյ, գրաւոր քուէարկութեամբ «Յառաջդիմասիրաց Ակումբ» անունով յորջորջուեցաւ նորակազմ ակումբը: Ներկաներուն մէջ էր նաև նշանաւոր հայ յեղափոխական Միհրան Տամատեան, որ խանդավառ ցոյցերու առարկայ եղաւ ժողովականներուն կողմէ: Պ. Մ. Նաթանեան մէկ քանի յուզուած ու թրթռուն բառերով յեղափոխականին կեանքն ու գործունէութիւնը գծեց, և ամենուն կողմէ ողջունուեցաւ Սասունի հերոսը, որ աչքերը արցունքով լեցուն՝—ինչպէս բոլորինը—յայտնեց թէ ինք արժանի չէր այդ ցոյցերուն, ինչպէս ալ ըլլալով հայ յեղափոխութեան չնչին զինուորներէն մէկը միայն: Յառաջդիմասիրաց Ակումբը իր երրորդ նիստը պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ օր օգոստ. 15ին ժամը 3ին (Ք. Թ.), նոյն Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի սրահին մէջ: Կը հրաւիրուին անդամներ և համակիրներ ներկայ գտնուելու:

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ Սրբազանը դիմաւորելու համար մասնաւոր շոգենաւ մը վարձուած է, որուն հասոյթը պիտի յատկանայ կարօտ հայ արկածեալներու: Տոմսակները որոնք Տեղապահ Սրբազանին կնիքը կը կրեն, կը վաճառուին 10 ղրուշի, Մեծ Շուկան, Փիւսկիւլեան եղբարց վաճառատանը, ինչպէս նաև Զարդարեան գրատանը: Կիներու հանգստութեան համար միջոցներ ձեռք առնուած են:

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ գործիչ և մեծանուն գրագէտ Տիար Ռուբէն Զարդարեան երէկ իր այցելութեամբը պատուեց խմբագրութիւնս: Համակրելի գործիչը զանազան թելադրութիւններ ըրաւ, որոնք արդէն լիովին կը համապատասխանէին խմբագրութեանս տեսակէտներուն՝ ազգային ներկայ կացութեան պայմաններուն մասին:

ՊՈՒԼՂԱՐԱԲՈՆԱԼ ազգայիններէն Տեարք Լեւոն և Արամ Յ. Սաամպուլեան իրենց հանգուցեալ հօր Մհտ. Յովհաննէս էֆէնտի Սաամպուլեանի հոգւոյն համար, ինչպէս ամէն տարի, այս անգամ ևս տասը օսմ. ոսկի նուիրեցին Գալֆաեան որբանոցին:

ՔԻՒՐՏ ԲԷԿԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐԸ.— Զանգակի մէջ կը կարդանք. «Կառավարութեան հրամանաւ զօրքերը գնացին Հաճի Սէֆէր գիւղի տէր ըլլող Սալիմ փաշայի եղբայր Ռուսուզ բէկին մօտ, որովհետեւ Հայերը մօտ ժամանակներս կուզեն Թուրքիա վերադառնալ՝ իրենց գիւղերին տէր դառնալ: Վերջինս բէկը խնդրում է մօտ օրերում գալու գալ: Իսկ Խոտրը գիւղին տիրացած Բօղդանեան բէկին սադէն հեռացած են գիւղից: Մէկ կողմից քիւրտերը զէնքի պատրաստութիւն են տեսնում, իսկ միւս կողմից ահ ու սարսափի մէջն են:»

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ Երիտասարդութիւնը որոշեց կազմել Ընթերցարան-Լսարան մը, որուն նպատակը պիտի ըլլայ ժողովուրդին բոլոր խաւերուն մէջ տարածել Ուսում և Գիտութիւն. մասնակցիլ փափաքողները կը հրաւիրուին, վաղը ժամը 7ին (Ք. Թ.) Ս. Թարգմանչաց վարժարանի սրահը:

Նախապատրաստական Մասնախումբ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆՆԵՐԸ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ.— Հինգշաբթի օր այցելեցին Ազգ. Հիւանդանոցը Սօֆիա բնակող յեղափոխական Հայերէն Տեարք Թադէոս Ցաքրեան, Թադէոս Պասմաճեան: Նոյնպէս ուրբաթ օր այցելեցին Պոլսոյ Հայ Կոմիտէի անդամներէն Տեարք Տիգրան Թելփէնկճեան և Օննիկ Օննեան, որոնք Հաստատութեան բոլոր մասերը պտտելով իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին և այցելուներու տոմարին մէջ իրենց տպաւորութիւնները գրեցին: Յիշեալ յեղափոխականներէն իւրաքանչիւրը 20ական ֆրանք նուիրեցին Հիւանդանոցին:

⁂ Օսմ. Կոմիտէի անդամ Սալիմ պէյ այս առտու Ազգ. Հիւանդանոց այցելեց, ուր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ գեր-Տնօրէն Իսրայէլ էֆ. Հայկազնի և Հաստատութեան «Բարեկարգիչ Ակումբ»ի անդամներէն Տօքթ. Լեւոն էֆ. Գրճեանի հետ, ամսոյս 24ին Հաստատութեան հանդիպակաց պարտէզին մէջ Նիազի և Էնվէր յաղթանակներու ի նպաստ տրուելիք նուագահանդէսին կարգադրութեանց համար: Այս նուագահանդէսը պիտի սարքէ Սամաթիոյ Հայ, Թուրք և Յոյն հայրենակիցներէ կազմուած մասնախումբը:

«ԴՆՉԱԼԸ ԿԻԶԻ ԳԱԼԻՔ»Ը Նիազի և Էնվէր յաղթանակներուն յիշատակին ի նպաստ դաշտային պարահանդէս մը կազմակերպած է վաղուան համար Փնտըքի մէջ: Առտուն մասնաւոր շոգենաւ մը կը մեկնի կամուրջէն:

ԾԱՆՕԹ բանաստեղծ Ռուբէն Չիլինկիրեան (Ռ. Սեւակ) վաղը առտու մայրաքաղաքս կուգայ Լօզանէն ճամբորդելով:

ԵՐԱԺԻՇՏ Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշեան յօրինած է «Նոր ազատ գիւղացին» երգ մը, դաշնակագրութիւնով մէկտեղ: Կը ծախուի 10 փարայի:

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ընտրութեանց ցուցակը լրացած ըլլալով, այսօր այդ ցուցակին հետ շրջաբերականներ կը ղրկուին բոլոր թաղերը՝ ընտրութիւն կատարելու համար: Երեսփոխանական ընտրութիւններէն յետոյ Թաղ. Խորհուրդներու նորոգ ընտրութեան հրահանգ պիտի տրուի:

ՍԿԻՒՏԱՐԻ երեք եկեղեցիներու աղքատախնամ ընկերութիւնը վերակազմելու համար, կը հրաւիրուին նախկին բաժանորդները և ամէն անոնք՝ որոնք կը փափաքին նորոգ ալ բաժանորդագրուիլ, ներկայ գտնուիլ վաղը ժամը 7ին Ս. Խաչի վարժարանը:

ՄԿՐՏԻՉ ԵՊԻՍԿ. ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ԼԱՍՄԵԱՆ, մասնաւոր հեռագիրով մը խնդրած է Իզմիրլեան Սրբազանէն որ Մէսաժըրիի շոգենաւով բարով գայ, և ո՛չ թէ Սան-Սթէֆանօյի առջեւ Շիրքէթի շոգենաւը անցնելով, ինչպէս ծրագրուած է մասնախումբի մը կողմէ: Լասմեան էֆ. այս մասին առաջարկած է անոր համար որ Իզմիրլեան Պատրիարքի Պոլիս ժամանման հանդիսաւորութիւնը և վեհութիւնը կը կորսուի Շիրքէթի շոգենաւով մը գալով: Այս նպատակով ուրիշ դիմումներ ալ պիտի ըլլան ականաւոր Հայ վաճառականներու կողմէ:

ՍՏԱՑԱՆՔ առաջին պրակը Ընդարձակ Հայկական Երգարանի մը, զոր հրատարակել սկսած է Զարդարեան գրատունը: Գաղափարը գեղեցիկ է, բայց փափաքելի է որ յաջորդական պրակներուն մէջ հարազատութիւնը պահուի մեր ժողովրդական երգերուն և տպագրական սխալներ մուտք չգտնեն երգերուն մէջ, չխեղաթիւրելու համար բնագիրը:

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ, որ Եգիպտոսի գաւառական ժողովին կողմէ կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուած է, առաջնորդ Տ. Մկրտիչ Ծ. Վ. Աղաւնունիի նամակ մը գրելով կը յայտնէ իր յանձնառութիւնը այդ փափուկ պաշտօնին, իր շնորհակալութիւններն ալ մատուցանելով զինքը ընտրող Աղեքսանդրիոյ և Գահիրէի երեսփոխաններուն, իրեն վստահուած պաշտօնին համար:

Տ. ԳՆԷԼ Ծ. Վ. ԳԱԼԷՄՔԵՐԵԱՆ Տեղապահ Դուրեան Սրբազանի կողմէ Հայ Համքիքներու Պատրիարքարանը գնաց և շնորհակալութիւն յայտնեց այն պատգամաւորութեան համար, որ անցեալ շաբթու Պատրիարքարան եկած էր Հայոց նորընտիր Տեղապահ Սրբազանին պաշտօնը շնորհաւորելու:

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ընկերութեան վերակազմութեան մասին խորհրդակցութիւն մը կատարելու համար, Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Եպիսկ. եկեղեցական և աշխարհական դասէն կարգ մը կրթասէր ազգայիններ հրաւիրած է, առաջիկայ երկուշաբթի առտու հաւաքուելու, Բերայի Առաջնորդարանի սրահին մէջ:

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ Նուպար էֆ. Ազաթեան 2000 ղրուշի նուէր մը ղրկած է Տեղապահ Սրբազանին, արձակուած բանտարկեալներուն յատկացուելու համար, Խաչիկ էֆ. Խորասանճեանի ձեռքով:

Տ. ՄՈՒՇԵՂ ԵՊԻՍԿ. վաղը պիտի քարոզէ Գատըգիւղի Ս. Թադէոս եկեղեցին մէջ, տեղին Թաղ. Խորհուրդին, քարոզիչին և Թաղեցիներու խնդրանքին և հրաւէրին վրայ:

ՏՕՓՃԱՆԵԼԻ ազգ. վարժարանաց հաւանական Տնօրէն Վահրամ էֆ. Արծրունի յառաջիկայ երկուշաբթի օր Տարօնեան կը մեկնի, ուր Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն և երկսեռ աշակերտներու հետ մասնաւոր շոգենաւով նոյնպէս ընդ առաջ պիտի երթայ Իզմիրլեան Սրբազանին:

ԲԱՐԵԿԱՐԳԻՉ ԱԿՈՒՄԲ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ.— Հիւանդանոցի ատենապետութիւնը միութիւն մը կազմած է, միայն բժիշկ, մարմնոյն և Որբանոցի ուսուցչական խումբին հետ՝ «Բարեկարգիչ Ակումբ Հիւանդանոցի» անունով, որուն նպատակն է հոգ տանիլ Հիւանդանոցի և երկսեռ որբանոցներու բարեկարգութեան և պաշտպանել անոնց բարոյական և նիւթական իրաւունքները, օժանդակ հանդիսանալով Հոգաբարձութեան: Մասնաւոր ժողովով որոշուած է պատուիրակութիւն մը ղրկել հայրենասէր գործիչ և Հիւանդանոցի նախորդ բժշկապետ Տօքթ. Տաղաւարեանի՝ զայն հրաւիրելու համար Հիւանդանոց: Յառաջիկայ ժողովը պիտի գումարուի օգոս. 15ին ուրբաթ օր:

ԹՕՐԱՑԻ Տ. Սահակ քհնյ. Փափազեան տեղւոյն բնակչութեան կողմէ այս իրիկուն Իզմիր կը մեկնի, ողջունելու համար Ամեն. Իզմիրլեան Սրբազանը:

ՌՈՒՄԷԼԻ ՀԻՍԱՐԻ Հայ երիտասարդութիւնը, մեծ մասամբ Ռ. Գոլէճի նախկին և արդի աշակերտներ, ակումբ մը կազմած է «Ազատասիրաց Ընկերակցութիւն» անունով և նշանաբան ունենալով «Օգնէ և Օգտուէ»: Նախագահ ընտրուած է Երուանդ էֆ. Ջաղաճեան:

ԿԱՐՃ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

ԳԱՌՆԻԿ ՀԱՅԿԵԱՆԻՆ

Կարդացի ձեր երէկուան պատասխանը: Որպէս զի Մամուլին սուղ էջերը չգրաւենք ապարդիւն վէճերով, կ'առաջարկեմ ձեզ որ վաղը, Կիրակի, ժամը 3ին, հրամմեցէք Խասգիւղի եկեղեցին կամ վարժարանը, որպէս զի բանիւ բերանոյ և փաստերով ու վկաներով հաստատեմ ձեր մասին գրածներս ու գիտցածներս: Լռողները թո՛ղ դատուին:

Չեմ կարծեր որ այս արդարացի հրաւէրիս մերժումով մը պատասխանէք, նկատելով որ այդ պարագային բոլոր ձեր մասին յայտնուած բաներուն իրաւացի ըլլալը կը յայտնուի:

ԼԵՒՈՆ ՄԻՀՐԱՆԵԱՆ

Առ պատ. Խմբագրութիւն «Արեւելք» օրաթերթի

Քանի մը օր առաջ Նիկոմիդիոյ եկեղեցական առաջնորդի կողմէն անիրաւ կերպով պաշտօնանկեցայ թէև, բայց այս մասին տրուած վճռագիրը Վճռաբեկ Ատեանին կողմէ բեկանուելով, Պոլսոյ Եկեղեցական Ատեանին առջեւ տեսնուելով անմեղութիւնս հաստատուեցաւ: Անոր համար կը կարծեմ թէ ես պաշտօնապաշտ եմ, պատրաստ եմ եթէ կը փափաքին ցուցնել վերջին Ատեանին կողմանէ տրուած վճռագիրը:

ԹՈՎՄԱՃԵԱՆ, Կ. ՊՕՏՈՒՂԵԱՆ
Նիկոմիդիա, 7 օգոստ. 1908

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գում-Գափուի Հայ Յառաջդիմասէր Ընկերութիւնը, ինչպէս ծանուցած էինք արդէն, Թատերական խումբ մը կազմակերպած ըլլալով մօտ օրէն ներկայացումներու պիտի սկսի, որուն համար լաւ արտասանութեամբ օժտեալ և բարեկիրթ երկու Հայ օրիորդներու մասնակցութիւնը կը կարօտի: Փափաքողք կրնան դիմել Խմբագրութեան:

ԱԶԴ.—Գում-Գափուի կրթական ընկերութիւնը պիտի գումարուի այս գիշեր գիշերուան 1ին (Ք. Թ.) Մայր եկեղեցիի Դպիրներու ուսումնարանին սրահը: Ամէն անոնք որ կը փափաքին օժանդակել կրթական գործին և տեղեկանալ ընկերութեան կանոնագրին, կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այդ ժամուն:

Ի դիմաց Ընկերութեան
Ատենադպիր
ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՀԱՅ-ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԵՄ

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՔԱՐՈԶԵՆ.—

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ ժամը 3ին Վեր. Հ. Պ. Շմաւոնեան:

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 3ին Պաս. Ա. Գուզգեան:

⁂ Կէտիկ փաշայի Ամերիկեան վարժարանին մէջ (Լանկայի եկեղեցիի պաշտամունք) ժամը 3ին Վեր. Գ. Կարապետեան:

⁂ Գըզըլ-Թօփրագի մատուռին մէջ ժամը 3.30ին Վեր. Յ. Դ. Գրիգորեան:

⁂ Խասգիւղի մատուռին մէջ ժամը 7ին Վեր. Ս. Յ. Զարիկեան:

Երիտ. Քրիս. Ընկերակցութեան Աղօթաժողով

Գում-Գափուի Բէթէլին մէջ, ժամը 6ին:

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ, ժամը 7ին:

ՎԱԹԱՆ (ՀԱՅՐԵՆԻՔ)
ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԲԵՐԱ, ՊԷԹԻ-ՇԱՆԻ ԱՄԱՌԻՆ ՄԷՋ
ՖԷՀԻՄ ԷՖ.Ի ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Այս գիշեր ժամը 2½ին
Վաղը, ցերեկոյթ ժամը 7½ին

“ԿԱՎՌՕՇ„
Երգիծական ու սատիրական զաւեշտաթերթը այսօր հրատարակուեցաւ
10 ՓԱՐԱ, 10 ՓԱՐԱ, 10 ՓԱՐԱ

ԹԻՐԻՆԿԷՆ կը գնեմ ֆոսփլիմներս
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԹԻՐԻՆԿԷՆ կը գնեմ գլխարկներս
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԹԻՐԻՆԿԷՆ կը գնեմ փողկապներս եւ շապիկներս
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԹԻՐԻՆԿԷՆ կը գնեմ գուլպաներս եւ ճանէլաներս
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԹԻՐԻՆԿԷՆ կը հագուեցնեմ տղաս
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԹԻՐԻՆԿԷՆ կը հագուեցնեմ կինս
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԹԻՐԻՆԿ վաճառատան մէջ կը գտնեմ ինծի պէտք եղած ամէն զգեստեղէն
ՂԱԼԱԹԻԱ

ԻԼԱՆ

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Պէյ Օղլու Թէլէկրաֆ մէրքէզի իհթիեաճ օլունան խըրտէ խըրտաւաթ օլունան [illegible] մահալլէրինին թամիրի իլէ [illegible] 72,700 ղուրուշտա [illegible] հալէ [illegible] Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի [illegible]:

Ֆի 7 աղուսթոս 324

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ պատրաստուող գաղթականներու գնոցման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունհինգը պարգեւներու և ամորթիններու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նշանաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կտրօնի բաժնուած է։ Ըստ այսմ եռապատկուած տոմսակները՝ մէճիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 72 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 36 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 18 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և կառավարչին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9, 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և եւմաական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.
1	600000	600000	1	300000	300000	1	300000	300000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000	3500		1710000	3500		1710000
3500		2170000						

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.
1	300000	300000	1	300000	300000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.	ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Համագումար.
1	500000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	2	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	65	20000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
3500		2070000	3500		2170000	750	4000	3000000
						1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Պէյլիէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՍՄԲԱՏ ԴԻՒԹԵԱՆԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1. ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

		Ղրշ.
Ա. Վարժութ. Մանկանց	ԺԱ. տիպ.	4
Բ. » »	Ժ. »	5
Գ. » » (1)	Ը. »	
Փունջ Հաւաքածոյ	Ե. »	3
Փնջակ	Է. »	1¼
Երկրորդ Փունջ	Դ. »	6
Ընտելարան Հայ լեզուի	Զ. »	2
Պատկ. Այբբենարան	Ը. »	½
Ծաղկաքաղ Հաւաքածոյ	Բ. »	4
Նուէր Հայ մանուկներուն	Բ. »	1¼
Համդխարան Բարոյագիտ.		6
Ա. Մայրենի Լեզու		2½
Բ. » »		5
Ճաշակ Նոր Գրականութեան		8
Երրորդ Մայրենի Լեզու		5

2. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Տարր. Քերականութիւն	Ե. տիպ.	2
Լրացուցիչ Դասընթացք	Գ. »	3
Նոր Քերականութիւն		4

3. ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Գործն. Ընթացք Շարադր. (2)	Գ. տիպ.	3
Սկզբունք Համաձայնութ.	Բ. »	3

4. ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Դաստիարակութիւն աղջիկներու	3
» պատանիներու	3
Համդխարան (միջ. և բարձր. դասընթ.)	6

5. ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Տարր. Ընթ. կրօնի Վ. Ասլան.	Գ. տիպ.	2
Համառօտ Կրօնագիտութ.	Բ. »	3
Տղոց »		4
Ծաղկաքաղ Քրիստ. վարդապետութ.		4
Նոր Ուխտի Կտակարան		3
Հին » »		3

6. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐ. ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Աշխարհագր. Օսմ. Կայսրութեան	3

7. ԴԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

[illegible]	3
Համառօտ [illegible]	3

8. ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹ. ԱՄԲՈՂՋ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Նոր Դպրոց (10 պրակ)	15

9. ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Nouvelle Méthode	I	Բ. տիպ.	2
» »	II		4

10. ՎԷՊ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Աստուածապատում	5
Սրտիս Ձայնը	5
Քերթուածներ	5
Իվանճելին	5
Սրտի Խաղեր	5
Գեղանին Ֆրանսին	5

11. ԱՅԼԵՒԱՅԼ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Թուաբ. Մեղրաքեան	5
Առաջնորդ Անգլ. լեզուի	5
Օսմ. Տաղաչափութիւն	5
Բացատր. Ս. Պատարագի	5
Նոր Ընթացք Ֆրանսերէնի	2
Բնական Սանդուխ	2

12. ԶԱՆԱԶԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ցայտագիր	2
Դպրոցավարութիւն	5
Շրջաբերական Նոր Դպրոցի	5
Լիակատար Գրացուցակ	10
Ծրագիր ազգ. նախակրթութեան	5
Արուեստ Լուսանկարչութեան	3
«Բիւրակն» 1898, 1899, 1900	

Դիմել՝ 47, Պապը Ալի Ճատտէսի (Կազի Ընկերութեան դէմ) առ ՍՄԲԱՏ ԴԻՒԹԵԱՆ։ 10—2

---

(1) Հրատարակուած է նաև Գ. վարժութեան ՈՒՂԵՑՈՅՑԸ։

(2) Հրատարակուած է նաև Շարադրութեան ԲԱՆԱԼԻՆ։

ԻԼԱՆ
Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Գըվըրճըք լանձըն պէնէր ախիգ գըրէմի 5 ղուրուշ 25 փարա, Անատօլը մալը լանձըն պէնէր ախիգ գըրէմի 4 ղուրուշ 73 փարա։

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ այիտ սընէյի քեամիլէ զարփընտա միւպայաա օլունաճագ լանձըն պալասը հիլալընտա մուբայադա փիաթըլէ Թալիպի լօհուլսընտէ օլուպ մահը հալը բուռմէսընտէ 11րնճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէ սաաթ տօքուզ փարա թէնզիլի օլունուր խալ զայըլ խալիքէճէյին աշըն էլիմը մէզքիւրտէ սաաթ օնտա զամար նիւզուլ իւչ թէնզիլի պիլզամալը ինսիլի զամթիւսի իֆրա գըլընաճաղընտան չէ բաիթը միւթէֆէրրիատը ինդաման վէ միւնագասասը տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին նիւզուլ օն թէէմինաթ աքչէսինի վէ խա միւթէեալէր քէֆալէթնամէլէ միւրաճաաթլարը իսթիլամ գըլընէր նիւզուլ թամամ օնտա զաթաա Խազինէի ճիլիլէ մէզքիւրէ չարշը կիւնէլէրտէ իլան օլունուր։

Ծի 6 տըօսեթօս 324 3—1

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Թղթեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ կնքուածներ հայթայթելու համար եղած առաջարկները պիտի ընդունուին մինչեւ 1908 օգոստոս 12/25. այդ պայմանաժամէն յետոյ ամէն առաջարկ անհետեւանք պիտի մնայ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 օգոստոս 1908 3—1

* * *

ԱԶԴ.— Թէմէթթիւի Բոնտերի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1908 օգոստոս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին աւարտող թիւ 31 կտրօնին և յուլիս 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի շահած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին։ Այդ կտրօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան պօրտօրոներ, ներկայացնողներուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի կեդր. սնտուկը, Ղալաթիա։

Կ. Պոլիս, 1/14 օգոստոս

* * *

Ազդ.—Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչութեան Թղթեալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամարուծական վարժարանին աշակերտներուն թէ նոյն վարժարանին դասախօսութիւնները յառաջիկայ սեպտ. 8/21ի երկուշաբթի օրը պիտի սկսին։ Յիշեալ ուսանողները կը հրաւիրուին նոյն օրը ներկայ գտնուիլ վարժարանին մէջ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 30/12 օգոստ. 1908 12—4

* * *

ԱԶԴ.— 1881ի դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. հրամանագրին Ե. և ԺԴ. յօդուածներուն ու 1903 սեպտ. 1/14ի յաւելից հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, Բումէլիի երկաթուղիի հետեւեալ թիւերը.— 432,371 432,372, 432,373, 432,374, 432,375, 482,757, 644,651, 661,003, 1,198,648, 1,198,649, որոնք 1878 հոկտ. 1ի 52րդ վիճակահանութեան մէջ պարգեւ շահած և չեն ներկայացուած վճարուելու համար, 1908 հոկտ. 1ին ջնջուած պիտի նկատուին։

Կ. Պոլիս 1 օգոստոս 1908 13—6

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ

Վարժարանիս 39րդ. տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 1ին ըստ հին տոմարի, երկուշաբթի օր։ Լիովին ծանօթ է արդէն պատուական ազգայնոց վարժարանիս նպատակը և իր ծրագրին ճշգրտօրէն գործադրելու փոյթն ու ջանքը վարչութեան կողմանէ ընտրեալ ձեռնհաս ուսուցչական խումբի մը միջոցաւ, որ կ'ուսանդէ Հայ. Թուրք. Ֆրանս. Անգղ. Գերման և Իտալ. լեզուները, ինչպէս նաև բնական, թուաբանական, հաշուապահական, չափագիտական և այլ գիտութիւններ՝ միջավայրին պահանջմանց համաձայն։ Վարժարանիս ներքին և արտաքին աշակերտք ութ կարգերու բաժնուած են. բարձրագոյն հինգ կարգերու մէջ դասաւանդութիւնք կը կատարուին լոկ ֆրանսերէն լեզուաւ, իսկ միւսներուն մէջ խառն։ Մասնաւոր խնամք կը տարուի նաև գեղարուեստից ճիւղին գծագրութեան, գեղագրութեան, ձայնական և գործիական երաժշտութեան ու մարմնամարզի, որոնց համար մասնաւոր վճարում չկայ, ի բաց առեալ դաշնակի, ջութակի և այլ դասաւանդութիւնները։ Մանրամասն տեղեկութիւն առնել ուզողներ կրնան դիմել ուղղակի Գատըգիւղ (Մօտա) վարժարանին Տեսչութեան և կամ Բերայի Մխիթ. Դպրոցը (Սագըզ Աղաճ, թիւ 34) և ունել տպագիր վարժարանիս Ցայտագիրը։

Վերատեսուչ

10—2 Հ. ՅԱԿՈԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերթ.

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկք Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմաիլիա շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլէչ, կիրակի, 23 օգոստոս 1908 (Ը. Ծ.) կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 25 օգոստոս 1908 (Ը. Ծ.) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ասուան շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլէչ, օգոստ. 29ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Մեթիլլի, Իզմիր, Սագըզ, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, [illegible]

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ
ՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանին բացումը տեղը պիտի ունենայ սեպտ. 16ին։ Աշակերտուհի առնել ուզողներ որչափ կարելի է շուտ դիմում ընելու են։ Ուզողներուն շրջաբերական[illegible]

15—7

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2/14 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաղլը խան, Հէզա էն փողոց, թիւ 14. Թոպէրութիւ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սառաֆ, Շէյխ [illegible] խան, [illegible] թիւ 10։
Պոլիս, Աղաթ պէ. եւ Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեան, Էմին-Էօնիւ, [illegible] փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր [illegible], չարշըի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. [illegible], Մոտա [illegible]։
Պէյօղլու-[illegible], Մ. Ա. [illegible]։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց
Շիշլի, Մ. Է. Ռօզի, Պէյօղլու-[illegible] թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան։
Մեծ Խզըր, Րէշատ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստեֆանօ, Բէչլէհեմ էֆ.։

17 Ներկայացուցիչներ Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1908 մայիս 1 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառք. 222 խառն Առ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 221 խառն Իրկ. Ժ. Վ.
10 20	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	1 32
11 02	»	Կէօքճէ Քըըք	մկն.	12 52
12 —	»	Սազօնճը Բունար	»	12 10
12 59	»	Ալայունտ	»	11 12
1 41	»	Չէքիւրլէր	»	10 23
2 40	»	Տէօյէր	»	9 35
3 09	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 24
3 44	»	Կազլիկէօլ համամ	»	8 14
4 11	ժմն.	Աֆ. Գարա Հիսար	մկն.	7 43
4 31	մկն.	Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն.	7 23
5 11	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 06	»	Չայ	»	6 03
6 51	»	Իսհագլու	»	5 10
7 15	»	Եասսիան	»	4 45
7 46	»	Աք Շէհիր	»	4 23
8 18	»	Ազարի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Չավուշճը քէօյ	»	3 15
9 38	»	Իլկին	»	2 33
10 25	»	Գատըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Սէրայ-Էօնի	»	12 57
11 52	»	Մէյտան	»	12 17
12 52	»	Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմն.	Գօնիա	մկն.	10 30
Իրկ.				Առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻՒ

ԵՐԹ Կառք. 122 խառն Առ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 121 խառն Իրկ. Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	10 —
12 44	»	Աք Բունար	մկն.	9 18
1 24	»	Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախըր	»	7 58
3 9	»	Սարիքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիչէր	»	6 4
4 35	»	Սաքիլէր	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Բօլաթլը	»	4 16
7 21	»	Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմն.	Էնկիւրիւ	մկն.	1 —
Իրկ.				Առտ.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառք 425 խառն Իրկ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք 425 խառն Առ. Ժ. Վ.
6 26	մկն.	Համիտիէ	ժմն.	4 44
6 44	ժմն.	Ատա-Բազար	մկն.	4 26

ԱԼԱՅՈՒՆՏ - ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կայարան	Կ. 322 խռ. Առ. Ժ. Վ.	324 խռ. Իր. Ժ. Վ.
Ալայունտ մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմն.	1 25	11 35

ԴԱՐՁ Կայարան	Կռ. 321 խռ. Առ. Ժ. Վ.	323 խռ. Իր. Ժ. Վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15
Ալայունտ ժմն.	12 30	10 35

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 Խռ. Ժ. Վ.	Թ. 46 Խռ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 41 Խռ. Ժ. Վ.	Թ. 43 Խռ. Ժ. Վ.
առ. 11 —	իր. 7 58	մկն.	Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	3 54 առ.	11 55 իր.
11 20	8 18	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 34	11 35
11 50	8 30	մկն.	» »	ժմն.	3 24	11 25
1 —	9 38	ժմն.	Բէնտիք	մկն.	2 13	10 07
1 16	9 52	մկն.	»	ժմն.	2 —	9 52
1 38	10 17	»	Թաւշլա	մկն.	1 40	9 30
2 03	10 42	»	Կէյպզէ	»	1 18	9 09
2 27	11 04	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 09	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 02	12 37	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 03
4 27		մկն.	»	ժմն.		6 38
5 01		»	Պէօյիւք Տէրպէնտ	մկն.		6 02
5 34		»	Սափանճա	»		5 32
6 01		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Աք Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր Խան	»		2 11
9 40		ժմն.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.	»	ժմն.		1 20
11 05		»	Քարաքէօյ	մկն.		12 30
11 49		»	Պօզիւք	»		11 54
12 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 09		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
իր. 1 44		ժմն.	Էսկի Շէհիր	»		10 05 առ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթօ	3507	Տաւրօ	938	Հինտու	3720	Մըքտօ	3557	Ֆիրիօ	1785
Անճէլօ	1541	Տալրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	113
Աթինաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպեր	595	Մոնթէլլօ		Իյէրա	120
Գասթէլօ	1822	Տինամօ	504	Իտահօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	132
Գարմաթիօ	1264	Էպրօ	3464	Իռաքօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	154
Գըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթէլլօ	4100	Թօրթօ	333
Գէյրօ	1371	Էրատօ	1841	Քլէօ	1053	Էօթոնիէ	4036	Թալիրօ	147
Գոլլրատօ	1857	Ֆլօրօ	954	Քօլբինօ	2307	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	34
Գամէօ	1244	Ֆլամինիան	1828	Քոնթօ	1700	Բալերմօ	1637	Վասօ	121
Գոչօ	1094	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	128
Ջիբաքօ	3729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանթրօ	2272	Րինալտօ	3329	Վ. Ուիլսըն	28
Սօռէնթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Ուէսօ	1350
Գալըրատօ	4235	Կիտէօն	1143	Լորէնզօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	120
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րովէնա	1789	Թորօ	
Գորտօ	895	Կուանօ	1695	Մարէնկօ	1275	Րազդալի	186	Ձոսօ	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։

Թոքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆարմ։

Ալէքրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։

Միֆուսօ շոգենաւը, նաւապետ Թորր, օգոստ. 27ին.

Դիմել Գործակալներուն Յ. ՀՈՒՏ ԸՆԿԵՐՈՑ Թիւ 22-24, [illegible] խան, Ղալաթիա 10 50—24

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 4% Գոնսոլիտէ Օսմ. պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 25 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1902 սեպտ. 1/14ին, ինչպէս նաև 1893 օգոստ. 1/14ի 7րդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի շահած պարտաթուղթերը եթէ մինչեւ յառաջիկայ 31)13 օգոստ. չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 12—2

Կ. Պոլիս 18 օգոստ. 1908

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գո-[illegible], Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—12

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեգի	Նայլօգրիս
Մինիս	Էմէյսիս
Րափսիս	Պուզիրիս
Թեպըր	Մօքրիս
Նարպօն	Ֆայէ ի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականով կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սենեակներ ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ ամէն յարմարութիւն ունին։ [illegible]

Կ. Պոլսէն Լիվերպուլ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Կը ընդունուի վաճառականներէն ալ փոխադրութեանց համար Ղալաթիոյ մաքսէն իրենց ապրանքները տանելու համար՝ [illegible] 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Ծիրայի նաւահանգիստները տանելու համար տոմսակներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՊՈՒՐԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուէթթել խան Գալէթ Գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ Ընկ.

50 28 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբուլ։

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Օգոստոս

Դշ.	6/19	Ինէպօլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ.	6/19	Օտեսա. երեկոյեան ժամը 4ին։
Եշ.	7/20	Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ.	7/20	Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր.	7/21	Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Շբ.	8/22	Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ.	8/22	Տարտանէլ, Մեթելին, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս Մերսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա. ժամը [illegible]

50 33

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Օգոստ. 18ին, Ֆօճի, Մարսիլիայէն
Օգոստ. 25ին, Ֆրիժի, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ. 19ին, Ֆօճի, Անատ. եզերք, Պաթում և Նովորոսիսք
Օգոստ. 26ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա։

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200 ֆր.
» »	Մարսիլիոյ »	160 »
Բ. »	Բարիզի »	150 »
» »	Մարսիլիոյ »	120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով)։

Տեղեկութիւններու համար դիմել Գործակալի Թոփհանէ, [illegible] վրայ։

15 50—32 Թ. ԲՈՅՈՒԼ

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ